

vergadering **C64 – WON6**

zittingsjaar 2012-2013

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 13 december 2012

**VOORLOPIGE VERSIE**

Niet citeren zonder de bron te vermelden

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de VEA-studie met betrekking tot de rendabiliteit van particuliere zonnepaneleninstallaties<br>- 381 (2012-2013)                                                                                                                                                 |    |
| Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de rendabiliteit van zonnepanelen<br>- 399 (2012-2013)                                                                                                                                                                                                         |    |
| Vraag om uitleg van mevrouw Mercedes Van Volcem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over zonder overheidssteun rendabele zonnepanelen<br>- 418 (2012-2013)                                                                                                                                                                                           |    |
| Interpellatie van de heer Jan Penris tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de goedkeuring door de CREG van de aanrekening van een netvergoeding/berekening door de netbeheerders via een slimme meter, wat betreft de kleine decentrale installaties voor de productie van elektriciteit<br>- 29 (2012-2013)                                      |    |
| Interpellatie van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de mogelijke onrendabiliteit van zonnepanelen door de invoering van de netvergoeding<br>- 30 (2012-2013)                                                                                                                                                            | 5  |
| Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de bevoegdheidsoverschrijding van de afdeling Toezicht inzake de interne controle bij sociale huisvestingsmaatschappijen<br>- 215 (2012-2013)                                                                                                                       | 20 |
| Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de subsidiëring van sociale woonloten in het kader van de invulling van de sociale last<br>- 239 (2012-2013)                                                                                                                                                        | 22 |
| Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het installeren van optische rookmelders<br>- 300 (2012-2013)                                                                                                                                                                                                 | 25 |
| Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de problematiek van het wonen op campings, mede in het licht van de recente feiten die zich dienaangaande hebben voorgedaan<br>- 380 (2012-2013) |    |
| Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de huisvesting van arbeidsmigranten in Vlaanderen<br>- 392 (2012-2013)                                                                                                                                                                                             | 29 |

Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de onduidelijkheid rond de minimumsteun voor PV-installaties vanaf 1 augustus 2012

- 422 (2012-2013)

37

■

Voorlopige Versie

Voorlopige Versie

**Voorzitter: de heer Jan Penris**

**Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de VEA-studie met betrekking tot de rendabiliteit van particuliere zonnepaneleninstallaties**  
- 381 (2012-2013)

**Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de rendabiliteit van zonnepanelen**  
- 399 (2012-2013)

**Vraag om uitleg van mevrouw Mercedes Van Volcem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over zonder overheidssteun rendabele zonnepanelen**  
- 418 (2012-2013)

**Interpellatie van de heer Jan Penris tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de goedkeuring door de CREG van de aanrekening van een netvergoeding/berekening door de netbeheerders via een slimme meter, wat betreft de kleine decentrale installaties voor de productie van elektriciteit**  
- 29 (2012-2013)

**Interpellatie van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de mogelijke onrendabiliteit van zonnepanelen door de invoering van de netvergoeding**  
- 30 (2012-2013)

**De voorzitter:** De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Voorzitter, minister, collega's, uit een recente studie van het Vlaams Energieagentschap (VEA) blijkt dat een doorsnee particuliere installatie van zonnepanelen voor het eerst ook zonder enige vorm van overheidssteun rendabel is. Het VEA berekende de zogenaamde onrendabele top, de steun die nodig is om voldoende rendabiliteit te hebben op een investering in groene energie. Bij een particuliere installatie van zonnepanelen gaat het nu om een negatief bedrag van 60,5 euro per megawattuur, wat betekent dat de zonnepanelen 60,50 euro meer opbrengen dan wat als een normaal rendement kan worden beschouwd.

De verklaring lijkt evident: er was het groeiende rendement van de nieuwe generatie zonnepanelen en de lagere prijzen ervan, en anderzijds de gestegen elektriciteitsprijs, al dan niet door de groenestroomcertificaten. Minister, hoe evalueert u de recente VEA-studie? Welke beleidsconclusie trekt u eruit, en wanneer? Wat is de stand van zaken in verband met de invoering van de netvergoeding?

Op dat laatste wil ik nog wat dieper ingaan. We hebben in de plenaire vergadering al een debat gevoerd naar aanleiding van actuele vragen van de heer Sanctorum en mezelf. Er beweegt vandaag van alles op de markt. U zult dat ook wel ondervinden.

Het laatste dat ik vernomen heb, is dat Eandis nogal eenzijdig bepaalde bedragen of berekeningsmethodes gebruikt heeft. Is daar al verandering in gekomen? Op basis van de informatie die de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) geeft, is het mij niet duidelijk hoe die berekening vandaag gebeurt. Als er één ding is wat een sector kan missen, is het onduidelijkheid. En dat is vandaag net grotendeels het geval.

Ik ben gewonnen voor de idee dat we op een andere manier energie moeten opwekken, maar de ongelijkheid in de distributiekosten en de netvergoedingen binnen de verschillende entiteiten binnen Eandis en Infrax blijft maar aanhouden. Er is op een gegeven moment gezegd dat de CREG rekening zou houden met de bestaande netvergoedingen. We zien echter

dat de netvergoedingen die volgend jaar van toepassing zullen zijn, exact dezelfde zijn als die van dit jaar. Dat is niet logisch.

Even voor de duidelijkheid: wat een bedrijf dat winst maakt en aan de aandeelhouders uitkeert, kan een vergoeding voor kapitaal of dividenden worden genoemd, voor mij is dat hetzelfde. Ik noem dat dividend. Ik heb eens de simulatie gedaan op basis van de huidige netvergoeding, die ook volgend jaar van toepassing zal zijn, met de nieuwe bijkomende netvergoeding van de zonnepanelen. Als je dan de in en uit van de boekhouding van Eandis en Infrax bekijkt en een simulatie doet voor 2013, gebaseerd op de cijfers van 2011 – die van 2012 kan ik nog niet raadplegen –, zal er door die nieuwe netvergoeding van de zonnepanelen effectief een stijging van de bedrijfswinst zijn bij Eandis en Infrax, ook al zegt men daar dat de groenestroomcertificaten alsmear meer kosten en dat men bepaalde investeringen doet in het net en dergelijke meer.

Men heeft ons te lang willen vertellen dat Eandis en Infrax buffering nodig hadden om de slimme meters uit te rollen. Men heeft ook te lang gezegd dat de groenestroomcertificaten op hen afkwamen. Als we kijken naar de REG-premies (rationeel energiegebruik), blijkt uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag dat die premies niet gestegen zijn. Want dat is ook zo typisch van Infrax en Eandis, die zeggen: ja, maar wij hebben die premies steeds meer op ons moeten nemen. Als je kijkt naar de evolutie van de REG-premies, zie je dat ze dalen. Infrax en Eandis geven niet meer REG-premies dan pakweg drie jaar geleden. Je kunt niet blijven verdedigen dat je ongelijke distributiekosten hebt en dat je nog eens distributiekosten of een netvergoeding gaat bijvragen.

Nogmaals, ik ga akkoord met een netvergoeding. Iemand die het net gebruikt, moet er ook voor betalen, dat is nogal evident. Maar als je dan ook nog geen correcte berekening krijgt, dan snap ik dat een modaal gezin zich de vraag stelt wie uiteindelijk de winnaars zijn in dit verhaal. Voor een groot deel zijn dat de gemeentebesturen, de aandeelhouders van deze intercommunales, gemengde of zuivere. Uiteindelijk komt dat ook wel goed van pas. Ik vind niet dat we als politici in tijden van crisis de illusie mogen wekken dat verschillende gemeentebesturen die minder inkomsten zouden krijgen – het Dexiadebacle indachtig – nu zouden worden gecompenseerd via deze netvergoeding. Ik ga ermee akkoord dat dat niet zo is, maar dat is wat er vandaag leeft. Heel veel mensen voelen zich een klein beetje gepakt.

Minister, kunnen wij nog voor het einde van het jaar tenminste duidelijkheid hebben over wat nu de correcte berekening is? Ik denk ten eerste dat de sector daar nood aan heeft als we die niet willen laten kapotgaan, en ten tweede dat de consument die in zonnepanelen heeft geïnvesteerd, ook eens duidelijkheid moet krijgen.

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Minister, ik zal nog even wachten om mijn pijlen af te schieten. Ik zal eerst uw antwoord afwachten.

Inderdaad, die duidelijkheid, daar gaat het in eerste instantie over. Nadien kunnen we nog wel wat kritiek geven op wat u als antwoord geeft. Scherp of iets minder scherp, dat zal afhangen van het antwoord. Maar de essentie is dat er eindelijk duidelijkheid nodig is. We zijn nu halverwege december. Vanaf 1 januari gaat het nieuwe systeem van kracht en er is nog altijd gigantisch veel onduidelijkheid.

Minister, het gaat er niet alleen over welke bandingfactor zal gelden voor PV-installaties (Photo-Voltaic) vanaf 1 januari, maar ook dat de netvergoeding zal worden meegerekend in de simulaties. Wat wordt de terugverdiëntijd op basis van de volledige berekening voor mensen die vanaf 1 januari investeren in nieuwe zonnepanelen?

Minister, er is recent een serieuze daling doorgevoerd van de vergoeding voor de groenestroomcertificaten voor PV-eigenaars. Die is naar beneden afgetopt tot 90 euro per megawattuur. Intussen is er inderdaad een verdere daling ingezet van kosten voor PV-

installaties. Op basis daarvan wordt nu een nieuwe berekening gemaakt van hoeveel die nieuwe PV-eigenaars zullen krijgen. Er wordt ook een netvergoeding meegerekend in die rendabiliteitsstudie. Wat is het effect van de netvergoeding op heel recente investeringen in PV-installaties? Stel dat iemand pakweg 15 augustus een aantal zonnepanelen heeft geplaatst op zijn dak, dan krijgt hij daar maar 90 euro megawattuur voor. Wat is dan het effect van die netvergoeding op de rendabiliteit van die recente PV-installaties?

Minister, ik kijk uit naar uw antwoord. Op basis daarvan zullen we dan onze kritiek uiten.

**De heer Jan Penris:** Ik heb twee onderdelen in mijn interpellatie: het onderdeel netvergoeding en het onderdeel slimme meter. We weten nu dat vanaf 1 januari volgend jaar dankzij de CREG 53 euro per geïnstalleerde kilowatt zal worden geheven voor particulieren, wat voor een gemiddelde zonnepaneleninstallatie neerkomt op een bedrag van 250 euro per jaar.

Die heffing zal er allicht zijn tot 2015. Op dat moment komt de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), en die heeft misschien andere inzichten dan de CREG, dat is niet geweten. Het gaat niet alleen over zonnepaneleninstallaties, het gaat ook over kleine windmolenparken en kleine stroominstallaties. Met betrekking tot de invoering van die netvergoeding liet u zelf op 6 oktober bij de VRT nog optekenen dat die in verhouding moest zijn met wat de grote zonnepanelenparken nu al moeten betalen, namelijk het zogenaamde injectietarief. Grote producenten met meer dan 10 kilowatt moeten dat sinds juli 2012 opnieuw betalen. Daarover zei u: “Het injectietarief komt ongeveer op hetzelfde neer, maar ik vind wel dat de verhouding tussen dat tarief en de netvergoeding billijk moet zijn, en wat mij betreft is daar nog wat verbetering mogelijk. Dat kan nog rechtvaardiger.” Tot hier het eerste deel van mijn interpellatie, waar ik straks een vraag aan koppel.

Het tweede deel gaat over de slimme meter. De CREG heeft toelating gegeven aan de distributienetbeheerders voor het aanbieden van een andere aanrekening. Voor wie bereid is om een slimme meter thuis te laten installeren, vervalt de forfaitaire vergoeding. De slimme meter laat toe te zien hoeveel elektriciteit je afneemt van het net wanneer de zon niet schijnt en hoe groot het stroomoverschot is dat terugvloeit naar het net. In dit geval moet je betalen a rato van het effectieve verbruik en het terug geleverde volume. Voor de zonnepaneleneigenaars kan het nog wel eens een heel rekenwerk worden om uit te maken of ze nu moeten kiezen voor dat forfait, dan wel voor het tarief per kilowattuur.

Bij de netbeheerders valt te horen dat het tarief per kilowattuur iets voordeliger is wanneer de zonne-energieproductie overwegend dient om het eigen verbruik te dekken. Wie 60 procent van zijn zonnestroom zelf verbruikt, is beter af met het meer complexe tariefsysteem, is daar te horen. Wie daarvoor kiest, krijgt overigens een slimme meter voor een prikje. Eandis en Infrax zijn wel van plan om de plaatsing van de slimme meter aan te rekenen. Dat komt neer op 160 euro. De slimme meter zelf wordt echter niet aangerekend. Momenteel kost een dergelijk toestel meer dan 800 euro. De distributienetbeheerders zien de plaatsing van slimme meters bij zonnepaneleneigenaars als een onderdeel van hun proefprojecten om her en der in Vlaanderen circa 50.000 van dergelijke elektriciteitsmeters te plaatsen, waarvan 40.000 meters door Eandis en 10.000 meters door Infrax.

Minister, wat is uw reactie op de beslissing van de CREG, in het licht van haar pleidooi voor een “billijke en rechtvaardige netvergoeding”? Zal de CREG ter zake nog overleg plegen met de netbeheerders? Meent u dat de netbeheerders er goed aan zouden doen om zonnepaneleneigenaars zo veel mogelijk aan te moedigen om te kiezen voor een slimme meter?

**De voorzitter:** Mevrouw De Knop heeft het woord.

**Mevrouw Irina De Knop:** Voorzitter, minister, geachte leden, mijn vraag heeft een enigszins andere insteek, maar gaat uiteraard over dezelfde problematiek. In die zin zijn mijn vragen zeker complementair aan die van de heer Penris.

Ik wil inzoomen op de rendabiliteit van zonnepanelen, al dan niet met overheidssteun. Het VEA, dat daarover een studie heeft gemaakt, beweert alleszins dat zonnepanelen absoluut rendabel zijn zonder overheidssteun. De Vlaamse Regering zou de cijfers uit die studie volgen, zodat de ondersteuning voor nieuwe installaties vanaf 1 januari van 90 naar 0 euro per megawattuur zal worden herleid.

Minister, dat subsidies niet langer noodzakelijk zijn, beaamt ook de zonnepanelensector zelf. Dit wordt echter doorkruist door de kwestie van de netvergoeding. Die is hier al uitvoerig beschreven. De CREG heeft beslist die netvergoeding in te voeren voor gezinnen met installaties tot 10 kilowatt geïnstalleerd vermogen. De heer Penris wees erop: voor gezinnen die zonnepanelen hebben geïnstalleerd, zou dat neerkomen op een forfaitaire vergoeding van gemiddeld 250 euro, tenzij ze een slimme meter laten installeren. In dat laatste geval zou dit gebeuren op basis van wat ze injecteren op het net. Ik vind dat sowieso een veel rechtvaardiger systeem dan dat van een forfaitaire netvergoeding. Ik hoop dan ook dat u in uw antwoord voldoende zult kunnen ingaan op de vraag in welke mate die meters beschikbaar zullen zijn.

Volgens de sector van de zonnepanelen zou de netvergoeding de winst die wordt gegenereerd, tenietdoen. Zelfs indien de vergoeding wordt meegeteld in de berekening van de onrendabele top, zou er volgens de sector nog steeds een nulrendement zijn. Ook wijzen ze erop dat het forfait waarvan sprake is, tien keer hoger ligt dan het bedrag dat grote producenten vandaag betalen, en misschien twintig keer hoger dan wat producenten voor kernenergie betalen. PV-Vlaanderen eist dan ook een meer billijke bijdrage voor gezinnen. Ze hebben het over een bedrag van 7 à 15 euro per jaar. Ik moet toegeven dat ik zelf niet heb nagerekend hoe ze tot dat bedrag komen, maar alleszins stellen ze duidelijk dat de vergoeding gebaseerd moet zijn op de werkelijke injectie van stroom op het net. Daarmee kan ik het eens zijn.

De zonnepanelensector kondigt aan die regeling met alle mogelijke juridische middelen te zullen bestrijden. Minister, daarom is het van groot belang dat we uw standpunt hierover kennen, dat we weten hoe u met die netvergoeding zult omgaan, dat we weten of u al dan niet verder zult onderhandelen met de distributienetbeheerders zelf. Waarschijnlijk bent u al met hen aan het onderhandelen.

Minister, bent u van plan om de steun voor nieuwe installaties van zonnepanelen begin januari tot 0 euro te herleiden, of wat geven de berekeningen ter zake aan? Zult u maatregelen nemen om faillissementen te vermijden die te wijten zouden zijn aan het stopzetten van steun voor zonnepanelen? Acht u de vergoeding die gezinnen met zonnepanelen moeten bijdragen billijk? Wat is uw standpunt over de verhouding tussen de forfaitaire bijdrage en de bijdrage voor de slimme meters?

In de marge wil ik daaraan toevoegen dat een van onze notoire collega's in dit parlement me heeft verteld dat ze zelf contact heeft opgenomen met Infrax, omdat ze zelf eigenaar is van zonnepanelen, om te vragen hoe het zat met de beschikbaarheid van slimme meters. Infrax heeft haar blijkbaar geantwoord dat die helemaal nog niet beschikbaar zijn, en dat ze dus de netvergoeding moet betalen.

Minister, het benieuwt me sterk wat u ons daarover kunt vertellen. Zullen die meters dan toch beschikbaar zijn? Ondertussen weet iedereen al over wie ik het heb, maar dat doet eigenlijk weinig ter zake.

**De voorzitter:** De heer Martens heeft het woord.

**De heer Bart Martens:** Voorzitter, die netvergoeding moet inderdaad billijk zijn. Iedereen moet onder gelijke omstandigheden eenzelfde tarief aangerekend krijgen. Het gaat niet op dat men kmo's minder zou doen betalen dan gezinnen. Ik meen ook niet dat dit het geval is.

Ik heb de indruk dat men appels met peren vergelijkt als men vergelijkt met wat kerncentrales betalen en zo. Die betalen alleen een injectietarief. De netvergoeding is een vergoeding voor wat op het net wordt geïnjecteerd, maar ook voor wat van het net wordt afgenomen. Iedereen met zonnepanelen, ook diegenen die op jaarbasis evenveel produceren als ze verbruiken, zoals ikzelf, neemt natuurlijk ook stroom af van het net, 's nachts of als de zon niet schijnt. Dat daarvan de distributiekosten worden vergoed, lijkt me niet meer dan billijk. Alle partijen hebben dat hier, denk ik, ook gevraagd. Die netvergoeding is een vergoeding voor afname en injectie, en kan dus niet worden vergeleken met alleen maar de injectievergoeding die anderen betalen. Ik denk dat de component van de injectie 10 procent of minder van het totaal van die netvergoeding behelst. Minister, ik zie u gebaren dat het om 5 procent gaat. Ik wil hier dus een oproep doen om appels met appels te vergelijken, en peren met peren.

Ik pleit ook voor een eenvoudige communicatie, maar de CREG heeft het ons op dat vlak niet gemakkelijker gemaakt. Infrax en Eandis hadden een voorstel uitgewerkt. Als ik me niet vergis, ging dat over 50 euro per megawattuur. De CREG heeft geoordeeld dat dit moest worden herberekend per distributienetgebied, omdat ze vond dat dit kostenweerspiegeld moest zijn en de distributienetvergoeding in die diverse distributiezones verschilt. Er mocht niet met één bedrag voor heel Vlaanderen worden gewerkt. Er was dus een poging om een eenvoudig voorstel te doen en daarover eenvoudig te communiceren, maar de CREG heeft dat ons onmogelijk gemaakt.

Minister, zonnepanelen zijn zo rendabel dat men ook zonder overheidssteun kan. Dat is goed nieuws, maar ik zou toch willen vragen de impact van de netvergoeding mee te rekenen. Als door die netvergoeding zonnepanelen niet meer rendabel zijn, dan moet men toch nog steun blijven geven, zodat ze toch effectief rendabel zijn. Die rendabiliteit hebben we ook in het decreet en het besluit gegarandeerd willen zien.

**De voorzitter:** Mevrouw Claes heeft het woord.

**Mevrouw Sonja Claes:** Ik wil even verder ingaan op dat laatste. Het is net omdat de beide samenvallen dat het ook allemaal zo moeilijk wordt voor de consument. Enerzijds is er de berekening door het VEA van de onrendabele top, met de vraag vanaf wanneer er geen subsidies meer worden betaald. Anderzijds is er de invoering van die netvergoeding. Er is absoluut duidelijkheid nodig. Daarom is het goed dat we nu hier dit debat voeren. Door de vermenging van die twee componenten is er immers toch wel heel wat onduidelijkheid over heel die berekening van de onrendabele top. Is die netvergoeding daarin meegerekend?

Een belangrijke overweging die een gezin maakt wanneer het investeert in zonnepanelen, betreft de terugverdientijd. Minister, u hebt altijd gezegd dat voor u tien jaar een redelijke terugverdientijd was voor een investering in zonnepanelen. Wat is met de huidige berekening, waarbij zonnepanelen niet meer worden gesubsidieerd, de terugverdientijd voor die investering?

Als er geen subsidies meer worden gegeven voor zonnepanelen, dan zal de eigenaar of diegene die de panelen plaatst niet meer erg geïnteresseerd zijn om te melden aan de overheid dat er zonnepanelen werden geplaatst, als dat niet wordt verplicht. Minister, hoe zult u er toch zeker van zijn dat u de gegevens krijgt over wie zonnepanelen heeft geplaatst? Anders is die netvergoeding natuurlijk een maat voor niets. Men krijgt geen subsidies meer, dus zal men dat niet meer uit eigen beweging melden. Dan zal het onduidelijk worden wie eigenaar is van zonnepanelen. Voor de veiligheid van ons elektriciteitsnet is het absoluut belangrijk dat we blijven weten wie ook elektriciteit op het net plaatst.

Ik heb dezelfde informatie als mevrouw De Knop: er zijn geen slimme meters beschikbaar. Dat is geen informatie van Eandis, maar van Infrax, maar noch bij Eandis als Infrax zullen er op 1 januari slimme meters beschikbaar zijn. Hoe zal die tweede optie worden georganiseerd?

De netvergoeding wordt aangerekend op basis van het geïnstalleerd vermogen van de panelen op het dak. Zou het niet correcter zijn om die netvergoeding aan te rekenen op basis van het

vermogen van de omvormer? Of misschien gebeurt dat ook wel zo, en is het anders meegedeeld.

**De voorzitter:** Mevrouw De Waele heeft het woord.

**Mevrouw Patricia De Waele:** Ik sluit me aan bij de vragen van de heer Penris en mevrouw De Knop. Er is heel wat onduidelijkheid over die netvergoeding. Nu worden de mensen belast op het volledige vermogen van de zonnepanelen op hun dak. In feite is dat het beste scenario, het scenario waarin er altijd zon schijnt en het over een volledige zuidkant gaat. Aan de hand van de groenestroomcertificaten zien we echter dat dit eigenlijk nooit wordt gehaald. Minister, ik wil specifiek van u weten wat de drijfveer is om te belasten op dat vermogen, dat eigenlijk nooit haalbaar is, en niet op de werkelijke opbrengst.

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Voorzitter, geachte leden, zoals u weet, moet het ontwerppapport van het VEA worden gezien in het kader van de hervorming van het ondersteuningsbeleid voor groene stroom en wkk. Voortaan wordt jaarlijks, en voor zonnepanelen zelfs halfjaarlijks, berekend wat de exacte steun is die elke technologie nodig heeft om rendabel te zijn. De nieuwe regelgeving voorziet erin dat die berekening telkens voor feedback aan de relevante betrokkenen wordt bezorgd, opdat ze daar dan opmerkingen bij kunnen maken. Pas na die consultatieronde, en in dezen dus na de definitieve goedkeuring van het wijzigingsbesluit, bezorgt het VEA me een definitief rapport. Op basis daarvan leg ik de nieuwe steunbedragen en de bandingfactoren vast. Dit is de eerste keer. Dit is een ontwerppapport, zeg maar, dat we nu voorleggen aan de sector, om te zien of daar eventueel nog foutjes in zitten. Dat kan altijd. We sluiten dat niet uit. Op basis van dat overleg wordt dit dan definitief vastgelegd.

Het klopt dat uit die eerste, voorlopige berekeningen van het VEA blijkt dat zonnepanelen momenteel rendabel zijn zonder overheidssteun. Deze week nog heb ik overleg met de zonnepanelensector, maar uit hun eerste communicatie heb ik toch al begrepen dat zij tot een gelijkaardige conclusie komen. De sector heeft wel nog een aantal opmerkingen bij de berekeningen, maar die opmerkingen lijken niet van die aard dat de conclusie zou veranderen. Ik kan daar natuurlijk nog niet heel diep op ingaan. Ik zie hen deze week. Als na overleg met de sector zou blijken dat die cijfers correct zijn of dat de conclusie na een correctie van die cijfers dezelfde is, dan is er vanaf 1 januari inderdaad geen overheidssteun meer nodig voor zonnepanelen. Let wel: het nieuwe systeem voorziet in het invoeren van steun als er op een bepaald ogenblik toch opnieuw steun nodig zou zijn. Het systeem verzekert dat. We willen immers een zekere rendabiliteit.

Het model dat we hanteren, is dus niet louter dat van de terugverdientijd. Het gaat over een soort onrendabele top. Dat is het steunbedrag dat nodig is om de installatie een rendabiliteit, een investeringsrendement van 5 procent te geven, en dat over een redelijke afschermingstermijn. Als het over zonnepanelen gaat, dan is die termijn bijvoorbeeld vijftien jaar. In werkelijkheid functioneren die zonnepanelen natuurlijk langer. Dat weten we, maar goed, vijftien jaar vonden we redelijk. Dan kom je tot die onrendabele top. Eigenlijk is dat een wat ongelukkige naam, je zou het eigenlijk het 'gegarandeerde minimumrendement' moeten noemen. Want zelfs als je daar onder zakt, heb je nog altijd rendement en voordeel. Het is een gegarandeerd minimumrendement dat wij willen aanhouden.

Voor installaties kleiner dan 10 kilowatt zou de onrendabele top min 60,5 euro per megawattuur bedragen. Voor grotere installaties, tot 250 kilowatt, gaat het om 55 euro. Voor de categorie tot 750 kilowatt gaat het om 32 euro. De steun zal dan telkens worden berekend via de overeenstemmende bending factor, op basis van eventueel gecorrigeerde cijfers, nu wij dat stakeholderoverleg hebben.

Ik kom tot de netvergoeding. De federale regulator CREG heeft de netbeheerders Eandis en Infrax toegestaan om vanaf 1 januari mensen met decentrale productie-installaties van kleiner

dan 10 kilowatt inderdaad een vergoeding te vragen voor gebruik van het net. Die netvergoeding moet ertoe leiden dat de kosten voor dat net billijk worden verdeeld tussen mensen met zonnepanelen en mensen zonder zonnepanelen. Ik ben blij dat de meesten hier die billijkheid hebben benadrukt. Als we met z'n allen een net gebruiken, is het belangrijk dat we dat net ook met z'n allen op een billijke wijze financieren.

Men heeft er indertijd, op het moment dat de steunregeling werd uitgedacht, wellicht niet aan gedacht, omdat toen slechts enkelingen die zonnepanelen installeerden. Als er intussen veel zonnepanelen bij komen, moet men de kosten van dat net natuurlijk verhalen op steeds minder kilowatturen waarop nog afnametarieven worden betaald. Zo kregen mensen zonder zonnepanelen een onredelijke stijging van het distributienettarief, doordat de anderen niet meebetaalden. Nu het volume van zonnepaneelbezitters vrij groot is geworden, is de rechtvaardigheid uit dat tarief verdwenen. Ik hoor dat redelijk wat mensen in deze commissie het daarmee eens zijn. Ik heb dan ook aan de netbeheerders gesuggereerd dat er een rechtvaardiger systeem zou komen, een waarbij iedereen bijdraagt.

Er zijn heel wat vragen gesteld over de aard van de bijdragen. Ik wil erop wijzen dat het niet gaat om een stijging van de winsten van Eandis. Zij hebben bepaalde kosten voor dat net. Die verhaalden ze enkel op mensen die geen zonnepanelen hebben, maar voortaan zullen ze die ook mee verhalen op mensen met zonnepanelen. Dat zal de winst voor Eandis dus op geen enkele wijze vergroten. Daar hoeft u niet bang voor te zijn, mijnheer Reekmans. Ik weet dat ik aan u een goede bondgenoot heb om ervoor te zorgen dat men niet meer opdoet dan nodig. In dit geval gaat het om een billijke herverdeling van een kost, niet om een nieuwe kost.

De forfaitaire netvergoeding zou gemiddeld 53 euro per geïnstalleerde kilowatt per jaar bedragen. Dat bedrag verschilt van netgebied tot netgebied. Dat komt doordat de CREG heeft gezegd dat er in elk netgebied andere tarieven zijn en dat men die tarieven dus moet weerspiegelen uit dat netgebied.

Het tarief houdt enerzijds rekening met de productie die door de gemiddelde gebruiker onmiddellijk ter plaatse wordt verbruikt en waarvoor geen netvergoeding betaald moet worden, en anderzijds met de elektriciteit die daarnaast geïnjecteerd of afgenomen wordt. Daarvoor gelden injectie- en afnametarieven, dezelfde die ook gelden voor anderen. Dat is belangrijk. Daar wilde ik ook over waken.

Een gemiddeld gezin met zonnepanelen haalt 60 procent van zijn stroom van het net. Mensen weten dat niet altijd, want er is een terugdraaiende teller. Dat men uiteindelijk nauwelijks betaalt voor die stroom, is zeer te verantwoorden, want via die terugdraaiende teller wordt dat allemaal mooi gecompenseerd. Maar men gebruikt het net dus wel om 60 procent van de stroombehoefte binnen te halen. Voor die 60 procent zal men dus distributienettarieven betalen, exact evenveel als mensen zonder zonnepanelen distributienettarieven betalen, maar dan voor 100 procent van de stroom. Voor die afname betaalt men dus gemiddeld 60 procent van wat mensen zonder zonnepanelen meebetalen aan het net. Dat lijkt mij zeer redelijk en rechtvaardig. Het is dus niet duurder dan voor de anderen.

Hoe zit dat bij de injectievergoeding? Er wordt voor de stroom die op het net wordt gezet, een kleine injectievergoeding aangerekend. Terwijl in de feiten 30 procent wordt geïnjecteerd, is het injectietarief zoveel keren lager dan het afnametarief, dat in de feiten minder dan 5 procent van de netvergoeding op injectie slaat. Dat betekent dat de component 'injectie' in dat tarief minimaal is en bijna te verwaarlozen in het eindbedrag. Die is, wat tarief betreft, exact gelijk aan de injectietarieven die de installaties van meer dan 10 kilowatt zullen betalen.

Met andere woorden: de tarieven zijn exact gelijk aan de andere, maar een injectietarief ligt natuurlijk vele keren lager dan een afnametarief, waardoor de component 'injectie' minder dan 5 procent van de totale kost van de netvergoeding bedraagt. Vergelijken met de installaties die enkel stroom op het net zetten, kun je dus niet doen, want het gaat in dezen om de minimale component.

Wie overigens denkt dat hij minder dan het gemiddelde van het net haalt – denk aan mensen die de stroom die de panelen overdag produceren, onmiddellijk gebruiken, zoals mensen die aan thuiswerken doen of gepensioneerden – en er voordeel bij kan doen om het exacte verbruik te laten aanrekenen, kan simpelweg een dubbele meter laten installeren. Let op, het gaat niet om een slimme meter. Mensen die zouden bellen om een slimme meter te krijgen, zullen wellicht ‘neen’ krijgen als antwoord. Het gaat om een veeleer ‘domme’ dubbele meter, die exact kan meten hoeveel je dat net gebruikt. Dan wordt je netbijdrage berekend op basis van reële gegevens.

We doen dus een combinatie. Op basis van een zeer verdedigbaar gemiddelde wordt een tarief berekend. De CREG vond het nodig om dat te laten verschillen van netgebied tot netgebied. Wij hebben ons daarbij neer te leggen, maar voor mij was dat niet per se nodig geweest. Wie de netbijdrage wil betalen op basis van reële gegevens en zich niet aan de forfaitaire bijdrage wenst te houden, kan dat. Die krijgt een dubbele meter geïnstalleerd, simpelweg door een telefoontje naar de netbeheerder.

In het hele systeem waarbij we de onrendabele top berekenen, zal vanzelfsprekend ook de netvergoeding worden meegenomen. Ik ben voorzichtig, omdat we de cijfers nog moeten corrigeren indien er nood is aan correctie, maar het ziet er wel naar uit dat ook mét die netvergoeding de rendabiliteit van de zonnepanelen zodanig hoog blijft dat er geen overheidssteun nodig zal zijn. Maar is dat wel zo, dan zal die er ook zijn. Het principe in de hervorming van de groene stroom is zeer duidelijk: wij garanderen u die minimale rendabiliteit.

Er is iets dat ik niet altijd goed begrijp in de communicatie van de zonnepanelensector. Op momenten dat er goed nieuws is, blijft die sector zichzelf om een of andere reden de duivel aandoen door te zeggen dat het toch niet zo interessant zal zijn om in zonnepanelen te investeren. Iemand die het nieuws hoort of ziet, zal daardoor overwegen om het toch niet te doen. Wie zal men geloven, de overheid of de verkoper van zonnepanelen? Dat weet ik niet. Maar het is wel dom – als u mij permitteert om dat woord te gebruiken – om daarover niet de waarheid te zeggen. Zo moedig je mensen immers niet aan om verder te investeren. Ik blijf het herhalen: het rendement is interessant, nu zelfs zonder overheidssteun.

Maar goed, de sector moet natuurlijk hetzelfde zeggen. Ik vond al dat ze deze keer wat positiever reageerden dan anders. Ik was daar wel blij mee. Men zei heel duidelijk dat men ook tot de conclusie kwam dat het interessant is zonder overheidssteun en dat mensen er zich niet van moeten weerhouden om die investering te doen.

Daarnaast is er het gegeven, waar we niet omheen kunnen, dat redelijk wat mensen die zich de investering kunnen permitteren, die investering hebben gedaan op het voor hen meest voordelige moment, toen de overheidssteun nog vrij hoog was. Toen wij in parlement en regering bezig waren om die overheidssteun aan te passen aan de nieuwe prijs van de panelen – begrijp: omlaag te halen – zijn er veel consumenten die nog vlak voor die daling zonnepanelen hebben besteld. Je ziet dat aan alle grafieken: er zijn telkens pieken voor de steun daalt, doordat mensen dan massaal zonnepanelen laten plaatsen. Dat kunnen we de mensen ook niet verwijten. Maar het betekent wel dat mensen die het zich konden permitteren, sneller zijn gaan installeren en investeren. Het is dus mogelijk dat er zich een terugval voordoet. Anderzijds blijft de boodschap gelden: de zonnepanelen zijn zeer interessant, ook zonder overheidssteun.

Hoe zorgen we ervoor dat we weten waar de installaties liggen? Dat gebeurt op twee manieren. Mensen hebben de zekerheid dat, gesteld dat de rendabiliteit zou zakken doordat de elektriciteitsprijs ernstig zakt, ze steun zullen krijgen. Daarvoor moet de installatie wel gemeld zijn. Daarnaast moeten installaties ook worden gekeurd. Op die manier weten we natuurlijk ook waar ze liggen.

**De voorzitter:** De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Minister, de intentie is goed, maar ik kan mij voorstellen dat de modale consument ook na uw antwoord nog altijd geen duidelijkheid heeft. Ik verwijs naar de dubbele meters, die misschien ter beschikking zullen komen. Als heel veel consumenten die vandaag zonnepanelen hebben, ervoor kiezen om in een systeem met een dubbele meter te stappen, zullen we mijns inziens al tegen halverwege volgend jaar in de problemen komen, doordat Eandis en Infrax niet tijdig voldoende dubbele meters zullen kunnen uitrollen. Vandaag kan de wachttijd bij Infrax voor een simpele gasaansluiting al oplopen tot drie maanden. Als een gewone consument vandaag belt voor een elektriciteitsaansluiting bij Infrax, op een plaats waar er al een aansluiting is geweest, moet die ook al vier à vijf weken wachten. Ik vraag me af wat dan de wachttijden zullen worden voor de dubbele meters.

Heel dit verhaal zal de meeste mensen – volgens mij tot 80 procent – aanzetten om in het systeem van de dubbele meter te stappen. Daarom vraag ik om hier de komende dagen en weken een heel duidelijke, niet-technische communicatie over op te zetten, zodat mensen tenminste weten hoe het in elkaar zit. Het is immers nog altijd heel onduidelijk, ondanks de goede intenties.

Ik wil nog even terugkomen op de distributietarieven in het algemeen. U stelt dat de bijkomende netvergoeding niet zal leiden tot extra vergoedingen van het kapitaal van de aandeelhouders. Ik snap niet dat de CREG voor 2013 en 2014 de tarieven van 2012 klakkeloos opnieuw heeft goedgekeurd. In 2011-2012 zijn de vergoedingen van kapitaal aan de aandeelhouders naar gigantische hoogtes gestegen. Uzelf, maar ook de federale vicepremier van uw partij, heeft gezegd dat dit niet redelijk is. Maar daar wordt niets aan gedaan.

Ik heb soms vragen bij de werking van de CREG. Bij de VREG zijn er schoonheidsfouten als het aankomt op IT en dergelijke, maar bij de CREG zijn er geen schoonheidsfouten meer, maar daar hanteert men bepaalde zaken die vandaag niet meer door de beugel kunnen, zeker niet in tijden van crisis. Een federale vicepremier, bevoegd voor Energie, zegt aan een Vlaamse minister van Energie dat de vergoedingen voor kapitaal die de voorbije twee jaar zijn uitbetaald, te hoog zijn en dat kan niet in tijden van crisis. Als men dan doodleuk zegt dat voor 2013-2014 dezelfde distributietarieven worden verlengd, dan schort er iets.

Het is niet uw bevoegdheid, maar dan heb je te maken met een instantie zoals de CREG, die naast de realiteit leeft, die totaal irrealistisch is. Neem daar de netvergoedingen extra bij, dan zal dat sowieso leiden tot extra inkomsten, wat men zal daarvan overhouden. Daar verschillen we van mening. Ik vermoed dat dat nieuwe inkomstenbronnen zijn en dat die twee netbeheerders daar maximaal van zullen profiteren of er net gebruik van zullen maken. Excuseer me voor mijn gezond wantrouwen in die netbeheerders.

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Minister, deze ochtend konden we in de kranten de resultaten lezen van die fameuze backcastingstudie: 100 procent hernieuwbare energie in Vlaanderen tegen 2050. Ik veronderstel dat een aantal commissieleden de studie hebben gelezen. Ik heb ze in elk geval grondig doorgenomen. Daarin zie je dat zonne-energie een gigantisch potentieel heeft. Ik verwijs even naar de voorspellingen. Als we volledig inzetten op zonne-energie, dus al het potentieel benutten in Vlaanderen, komt dat neer op meer dan 600 petajoule productie. Dat is gigantisch. Zonne-energie wordt daarmee de grootste bron van hernieuwbare energie. Dat is een fantastisch potentieel. Maar dat gaat over 2050, en zelfs ook 2020, want op basis van voorspellingen van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) wordt zonne-energie de goedkoopste energiebron voor elektriciteit. Al vanaf 2020, dames en heren! Maar, minister, dat staat in schril contrast met de actuele situatie.

Ik heb gevraagd naar meer duidelijkheid, maar u hebt die niet kunnen geven. Wat zegt u? Er is een ontwerp van studie van het VEA, we zitten samen met de sector, we moeten nog

afwachten wanneer er meer duidelijkheid komt. Er is inderdaad wat kritiek vanuit de sector; binnen afzienbare tijd, u veronderstelt binnen een week of twee, zal er meer duidelijkheid komen als het gaat over ondersteuning van zonne-energie in Vlaanderen. Minister, we zijn nu halverwege december. Vanaf 1 januari gaat het nieuwe systeem van kracht. Als u twee weken voor het nieuwe systeem van kracht gaat, nog geen echte duidelijkheid kunt verschaffen, dan is daar maar één woord voor, en dat is amateurisme! Het spijt me, dat is amateurisme van de hele Vlaamse Regering! Ik vind dit ongelooflijk!

U zegt dat u de zonnepanelensector niet begrijpt, want die geeft negatieve signalen. Wat wilt u? Als we even de cijfers bekijken, zien we dat zonne-energie gigantisch terugvalt. Vorig jaar waren er nog zeventuizend installaties per maand, vandaag zijn dat er tweehonderd. Installateurs van zonne-installaties gaan failliet. Drie van de vijf grootste in Vlaanderen gaan failliet. Dat zijn enkele duizenden jobs, minister. Er wordt vaak dramatisch gedaan in dit parlement, en terecht, wanneer veel mensen worden ontslagen in Vlaanderen, maar als dat in de zonne-energiesector gebeurt, vinden we dat niet belangrijk. Want zonne-energie is nog altijd een interessante hobby, maar dat is niet essentieel, ondanks de door u bestelde studie die wijst op het gigantische potentieel.

Wat wilt u nu eigenlijk? Wat wilt u dat installateurs zeggen aan mensen die geïnteresseerd zijn in zonnepanelen? Als er een potentiële klant komt, dan vraagt die duidelijkheid, en die installateur kan die duidelijkheid niet geven. Stel dat in een gezin de vader berekent hoe interessant het installeren van zonnepanelen is. Ik zie u al kijken, minister, ik zal het anders formuleren. De vrouw heeft de berekening gemaakt, en de man komt thuis en vraagt: wat is nu het resultaat van die berekening, is het interessant? Het antwoord is één groot vraagteken, minister.

Wat de netvergoeding en de regionale spreiding betreffen, verwijst u naar de CREG, maar u hebt natuurlijk de discussie over de injectievergoeding op gang gebracht. In Inter-energa zal dat 46,25 euro per kilowattpiek zijn, in Gaselwest zal dat bijna 70 euro zijn. Dan houden we nog geen rekening met de btw. Gaat u ook de btw opnemen in uw rendabiliteitsstudies?

Minister, de voorlopige studie van het VEA zegt 60 euro per megawattuur negatieve onrendabele top – het is dus eigenlijk rendabel op zich – en volgens de PV-installateurs gaat het over 40 euro. Een gemiddelde netvergoeding per kilowattpiek is 53 euro. Als je dat omrekent naar megawattuur, kom je aan een kleine 60 megawattuur. Dat betekent dat er nog altijd een vergoeding nodig zal zijn voor zonne-energie. U zegt dat u dat opneemt in de berekening. Maar wat met de regionale spreiding? Het verschil is zeer groot. Zal in Gaselwest een grotere vergoeding worden gegeven voor zonnepanelen dan bijvoorbeeld in Inter-energa?

Het spijt me, minister, maar de onduidelijkheid is troef en blijft bestaan, ondanks het feit dat we dringend duidelijkheid nodig hebben, zeker de mensen die nieuwe zonnepanelen gaan installeren. U hebt niet geantwoord op mijn vraag over de terugverdientermijn.

**De voorzitter:** Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

**Mevrouw Mercedes Van Volcem:** Minister, een positieve zaak die ik met u kan delen, is dat het uiteindelijk duidelijk is dat zonnepanelen voortaan kunnen worden geplaatst zonder overheidssubsidie.

Ik wil echter een en ander aankaarten. Ik wil u met grote aandrang vragen om niet opnieuw te talmen met het nemen van een beslissing. Het betaalbaar zijn van wonen hangt immers samen met de factuur van de elektriciteit. De factuur van de elektriciteit bestaat uit de prijs van de energie, maar ook uit het distributienettarief en de vergoeding voor het transitienet. We moeten eerlijk durven te zeggen dat er bij het lanceren van groene energie aanvankelijk wel een injectie nodig was en dat er een bijdrage moest zijn, het groenestroomcertificaat, om het verschil in rendabiliteit te kunnen financieren.

Maar in 2010, net voor de verkiezingen, is er een actualiteitsdebat geweest in het Vlaams Parlement. Toen heb ik dat aangekaart. Alle partijen stelden dat men de prijzen van de groenestroomcertificaten niet mocht verminderen, want dan zou de sector ineensinken en zo meer. Ik heb toen gewaarschuwd wat de kostprijs daarvan zou zijn. U hebt getalmd. Ik heb laten uitrekenen wat dat kost. In een minimaal scenario op lange termijn is dat 4 miljard euro. Die factuur komt terug. Dit is nu het eerste wat men doet: de mensen moeten nu ongeveer 60 euro netvergoeding betalen. Eandis zegt nu al in zijn magazine dat de groenestroomcertificaten voor de zonnepanelen per Vlaams gezin 72 euro per jaar kosten.

Wij hebben als Vlaamse overheid te veel ingezet op een energievorm die totaal niet kostenefficiënt was. Ik heb niets tegen groene energie. Aanvankelijk werd er 450 euro per groenestroomcertificaat gegeven. Op een bepaald moment is men de zonnepanelen in China beginnen te bouwen en kostten ze bijna niets meer. *(Opmerkingen van de heer Peter Reekmans)*

Mijnheer Reekmans, u weet dat beter dan ik. Ik weet niet wat u vandaag eigenlijk verdedigt. Als je in 2008 of 2009 een rendement hebt van 450 euro per groenestroomcertificaat en in 2010 komt er een boom waardoor de prijzen van de zonnepanelen tot een derde worden herleid, dan moet je ook het rendement daarvan aanpassen. U moet niet zeggen dat u het niet wist. Ik heb de nota van de energiespecialisten gelezen. Men had het voorspeld. In de nota van de heer Martens staat dat dat uiteindelijk terugkomt en dat de prijzen voor het distributienet zouden verhogen tot 250 euro per gezin. Men heeft niets gedaan. Natuurlijk moet men niet terugkeren in de tijd, mevrouw Claes. Natuurlijk ben ik voor rechtszekerheid, maar ik ben ook voor een daadkrachtig bestuur dat vlug ingrijpt. In mei 2010 bleek dat er als het ware een oversubsidiëring kwam, en toen had men reeds moeten ingrijpen op de prijs van de groenestroomcertificaten voor zonnepanelen.

Minister, wat geweest is, is geweest. Ik denk dat u dat diep vanbinnen ook weet, maar u moest uw coalitiepartners daarvan overtuigen. Ik weet ook wel dat het niet populair is om de groenestroomcertificaten te verminderen. Daar krijg je kritiek op. Maar als u de energiefactuur betaalbaar wilt houden, dan vraag ik met grote aandrang dat u niet blijft talmen en die prijs voor de groenestroomcertificaten niet blijft geven als dat een oversubsidiëring betekent. Ik vraag van u een moedige beslissing. Ik heb gehoord dat u nu een onderzoek doet en eventueel binnen de veertien dagen zult beslissen. Maar ik vraag om zeker niet te talmen en zeker geen jaar te wachten zoals de vorige keer, anders zal de factuur nog meer oplopen.

**De heer Jan Penris:** Minister, ik heb nog een aanvullende vraag. Ik denk dat we in dit verhaal niet spreken van slimme meters, maar van dubbele meters. Zullen die dubbele meters gratis worden geïnstalleerd, of wordt er 160 euro voor installatiekosten aangerekend? Is dan de kostprijs van een dergelijke dubbele meter werkelijk 800 euro? Dan vraag ik me af wat een echte slimme meter niet kost. 800 euro voor een domme meter lijkt me nogal veel. U kunt ons dat straks misschien verduidelijken.

**De voorzitter:** Mevrouw De Knop heeft het woord.

**Mevrouw Irina De Knop:** Minister, ik zal me beperken tot een opmerking over de netvergoeding als dusdanig. U hebt omstandig uitgelegd hoe dat wordt berekend en u hebt heel erg verdedigd dat het volgens u rechtvaardig is. Ik zal het nog eens grondig bekijken, minister, maar ik heb daar toch wel vraagtekens bij. Ik blijf op de piste dat mensen zouden moeten betalen voor wat ze op het net injecteren, en ik ben helemaal niet overtuigd dat dat nu zo is. Ik heb geluisterd naar uw toelichting over wat een gemiddeld gezin van het net afneemt, wat zou overeenstemmen met wat een gemiddeld gezin zonder zonnepanelen betaalt. Ik geef u het voordeel van de twijfel, maar ik ga daar nu nog geen standpunt over innemen.

Ik heb dezelfde opmerking als de heer Penris. Hij heeft gesproken over de dubbele meters. Het zijn geen slimme meters, maar dubbele meters. U hebt de werking ervan toegelicht. Daarbij zou perfect kunnen worden bekeken wat iemand afneemt van het net en wat iemand injecteert op het net. Minister, dan vraag ik me af waarom wij ons in Vlaanderen heel de tijd hebben laten gijzelen door de discussie over die slimme meters, en of die moesten worden uitgerold of niet. Als het met dubbele meters kan via een vrij eenvoudig systeem, dan vraag ik me af wat die hele discussie waard was en waarom we niet echt inzetten op en kiezen voor een systeem van dubbele meters voor alle mensen die zonnepanelen hebben of aan decentrale productie doen.

Tot slot wil ik me aansluiten bij de opmerkingen van de collega van Groen. Minister, u moet toch toegeven dat er gigantische jobbewegingen zijn geweest op het vlak van besluitvorming wat betreft groene stroom. De steun was eerst groot, dan wat minder groot. Er zijn aanpassingen gebeurd. Ik spreek me niet uit over de snelheid waarmee dat is gebeurd. Het is toch absoluut te begrijpen dat mensen helemaal niet meer zien wat nu interessant is en wat niet. Het voelt ook bijzonder onrechtvaardig aan voor mensen die nu pas zouden gaan investeren in groene stroom. Ze voelen zich totaal bedrogen. Daar komt nu dan die netvergoeding bij. Op zich is het natuurlijk wel rechtvaardig, maar we moeten toch toegeven dat we de spelregels veranderen terwijl het spel al begonnen is, en dat is nooit erg fijn. Minister, ik stel voor dat u daar bijzonder omzichtig mee omgaat bij de nakende of toekomstige besluitvorming, zodat op die manier het draagvlak voor groene stroom niet verloren gaat.

**De voorzitter:** De heer Bothuyne heeft het woord.

**De heer Robrecht Bothuyne:** Voorzitter, ik stel alvast vast dat de oppositie in dezen zeker niet op één lijn zit. Mevrouw Van Volcem vraagt dat de oversubsidiëring zou worden aangepakt. Collega's, ook van haar eigen partij, hebben dan weer vragen bij de hoogte van de netvergoeding. Ze vragen zich af of de mensen nog wel rendabele zonnepanelen zullen hebben.

De onzekerheid zit dus duidelijk ook in het kamp van de oppositie, wat niet wegneemt dat we de onzekerheid moeten wegnemen bij de mensen die zonnepanelen hebben laten installeren, bij de installateurs en bij die mensen die in de toekomst ook willen investeren in deze toch wel waardevolle technologie. Minister, u bent bezig met het wegnemen van die onzekerheid: stap voor stap gaan we naar een rechtszeker systeem dat een zeker rendement biedt. Het goede nieuws van die VEA-studie is toch wel eigenlijk een historisch moment voor de zonnepanelensector. Ik hoop dan ook dat de sector zelf daar op een positieve manier mee omgaat, ook in zijn communicatie. Dat is immers heel belangrijk voor de manier waarop zonnepanelen in de markt worden gezet.

Mijnheer Sanctorum, u verwees naar het grote potentieel. Dat klopt. Die technologie evolueert ook heel sterk. Vorige week nog werd bericht over een nieuwe vorm van stroomopwekking via de zon die een veel grotere rendabiliteit zou hebben dan de manier waarop die stroom nu wordt opgewekt, via silicium. Ik denk dus dat we in de toekomst zeker nog meer zonnepanelen zullen hebben. De vraag is of we die nog moeten subsidiëren. Ik ben ervan overtuigd dat dit in de toekomst niet meer nodig zal zijn.

Dat brengt ons natuurlijk bij het heden, met de discussie over de nettarieven en het verschil, waarnaar de heer Sanctorum ook al verwees, tussen de diverse netgebieden. Minister, klopt het inderdaad dat we in een situatie kunnen belanden waarbij er in één netgebied, namelijk dat van Gaselwest, wel steun nodig zou zijn en in een ander gebied niet? Zult u die steun daadwerkelijk geven als die per regio verschilt in het Vlaamse gebied? Dat lijkt me geen goede situatie. Op dat vlak moeten we alle Vlamingen op dezelfde manier behandelen.

De heren Sanctorum en Reekmans hebben daarnet verwezen naar de nettarieven, en naar de rol van de CREG. Ik denk dat de CREG altijd probeert om zo correct mogelijk haar werk te

doen. Nu, die nettarieven worden een Vlaamse bevoegdheid. Er is nu de kans om een voorhoede van ambtenaren over te hevelen naar de Vlaamse overheid. Als er één aspect is waarvoor het heel belangrijk is dat we dat zo snel mogelijk doen, dan is het dit aspect. We moeten ons nu, met de VREG, voorbereiden op de volgende tariefperiode. De netbeheerders zijn ook hun dossiers aan het samenstellen. Het lijkt me heel belangrijk dat de Vlaamse overheid, met de VREG, voldoende gewapend is om die dossiers afdoend te beoordelen en ervoor te zorgen dat de nettarieven op een correcte manier worden berekend en vastgelegd, wanneer ze in Vlaamse handen zijn.

**De voorzitter:** Mevrouw Claes heeft het woord.

**Mevrouw Sonja Claes:** Minister, ik heb gewacht tot het einde van dit debat om toch nog iets te poneren. We merken dat het gemiddelde elektriciteitsverbruik van een gezin met zonnepanelen veel hoger ligt dan dat van een gezin zonder zonnepanelen, wat natuurlijk ingaat tegen het streven om zuinig te zijn met energie. Het is niet duidelijk hoe dat komt. Het verbruik van een gezin met zonnepanelen op het dak zou ongeveer 6000 kilowattuur bedragen, terwijl een ander gezin gemiddeld 3000 à 3500, misschien 4000 kilowattuur verbruikt.

Misschien hebben die mensen met zonnepanelen grotere huizen. Misschien hebben ze een zwembad, dat ze mee verwarmen. Misschien sluiten ze elektrische vuurtjes aan om toch maar hun energie op te krijgen. Dit spoort dus niet met die energiezuinigheid. In die zin is het een gemiste kans dat men daar in de berekening nu geen rekening mee kon houden. Als dat in de toekomst wel kan, dan moeten we bekijken op welke manier de overheid energiezuinigheid kan blijven stimuleren. Anders geven we toch wel totaal verkeerde signalen.

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Hoe zit het met de duidelijkheid? Ik heb dat al gevraagd aan de distributienetbeheerders, maar op een overleg wil ik van hen ook heel specifieke informatie daarover. Ik zal hun vragen om via hun kanalen zeer zorgvuldig, duidelijk en voldoende eenvoudig te communiceren met de mensen, ook diegenen met zonnepanelen, zodat die weten waar ze precies aan toe zijn. Ik zal hen vanzelfsprekend ook herinneren aan hun verantwoordelijkheid om correct en voldoende vlot om te springen met eventuele aanvragen voor de plaatsing van dubbele meters. Het klopt dat er een installatiekost is voor zo'n dubbele meter, maar mensen zullen natuurlijk zelf kunnen kiezen of ze het reële gebruik van het net aangerekend willen zien of het forfait willen betalen.

Mijnheer Sanctorum, ik ga in op uw vragen, of beter gezegd op de reeds aangekondigde kritiek. U zegt dat we amateurs zijn, omdat het exacte cijfer nog niet is gekend. Ik vind dat heel vreemd. Misschien kent u het nieuwe systeem niet, dat al lang geleden is goedgekeurd in het parlement. Het systeem garandeert geen absoluut cijfer. Het garandeert, in tegenstelling tot vroeger, een bepaald minimumrendement. Dat rendement is al een tijd vastgelegd, namelijk in het decreet dat, zoals u weet, ook al lang geleden is goedgekeurd. Mensen weten exact dat we een minimaal rendement van 5 procent garanderen doorheen de hele looptijd van die investering, waarbij wij ervan uitgaan dat die investering op vijftien jaar is afgeschreven. Of dat 0 euro is voor zonnepanelen of niet, zal geweten zijn voor 1 januari, maar het ziet er inderdaad naar uit dat dit zo is. Ik kan dat niet met grote stelligheid bevestigen, omdat ik natuurlijk ook elke sector de kans wil geven om cijfers te laten corrigeren, op basis van eventuele opmerkingen. Dat is maar netjes. De sector zegt echter zelf ook dat het daarop zal neerkomen.

We hebben ons werk dus wel degelijk gedaan. Dit had een aantal weken vroeger gekund als de Raad van State het eens was geweest met onze vraag tot spoedadvies. De Raad van State heeft die vraag afgewezen. Dat betekent dat we ook een maand op dit advies hebben moeten wachten. De essentie is echter dat u, als u dat wilt, nu om de zes maanden opnieuw uw theater zult kunnen opvoeren. U zult immers om de zes maanden kunnen stellen dat de mensen niet

weten waar ze aan toe zijn. Het nieuwe systeem biedt net meer zekerheid, omdat het rendement wordt gegarandeerd en het absolute cijfer wordt aangepast aan dat minimale rendement. Dat biedt een veel grotere zekerheid voor een investeerder, zij het een particulier, zij het een kmo, dan een absoluut cijfer, dat overigens vrij eenvoudig kan worden aangepast, zij het erg tijdrovend, via het oude decreet, volgens het systeem dat vroeger gold.

Mevrouw Van Volcem, u vraagt waarop we wachten. We hebben nooit gewacht. Vanaf het ogenblik dat ik hier ben aangekomen, ben ik begonnen met het omlaag halen van de steun. Al die tijd heb ik niets anders gedaan. Eerst heb ik dat punt per punt gedaan, door tot twee keer toe het decreet te laten aanpassen in het parlement. Gelijktijdig zijn we begonnen met een zeer fundamentele hervorming, samen met het parlement. U weet ook dat de indieners van die hervorming parlementsleden waren. We hebben ter zake immers heel goed samengewerkt. Het is niet niets, een dergelijk systeem opnieuw uittekenen. We wilden immers niet dat, telkens als we zagen dat zonnepanelen goedkoper werden, dit cijfer per decreet moest worden aangepast. We wilden dat dit automatisch zesmaandelijks zou gebeuren, via een soort kliksysteem. Dat zal nu ook zo gebeuren. Dat is een tijd geleden goedgekeurd. Dat systeem is er. Dat begint op 1 januari. Nu moeten de cijfers worden bepaald voor het eerste halfjaar van dat kliksysteem.

Mijnheer Sanctorum, ik zou er heel kwaad om kunnen zijn, maar eigenlijk stemt uw uitval waarbij u me vraagt wat ik wil dat de sector zegt, me eigenlijk zeer droevig. Heel eenvoudig, ik zou willen dat de sector zegt dat het klopt dat de steun niet nodig is, dat dit een interessante investering is. Dat zou veel meer banen in die sector blijvend garanderen, en het zou niet eens gelogen zijn.

Mijn vraag aan u is: “Wat wilt u eigenlijk?” Wat ik wil, is zoveel mogelijk groene stroom tegen een zo laag mogelijke kost. Wat u lijkt te willen, is zeer veel groene stroom en het mag ook duurder zijn dan nodig, want het geld groeit hier toch aan de bomen. Wel, ik ben het daar niet mee eens, mijnheer Sanctorum. Mevrouw Van Volcem heeft ook gezegd dat die technologie in het begin niet rendabel was. Dat klopt. De overheid heeft er dan voor gekozen – en ik weet niet of u het daarmee eens was of niet – om die technologie rendabel te maken door te investeren en zo de markt te vergroten en dan – dat heb ik tenminste gedaan – telkens de steun naar beneden te herzien naarmate de prijs voor de investering daalde. Nu maken we een systeem waarbij het automatisch zo is: als de prijs daalt, zal ook de steun dalen. Als er iets is waardoor de prijzen stijgen, zal de steun verhogen. Ik denk dat u daar wellicht eerder mee tevreden bent omdat het onmiddellijk inspeelt op marktevoluties.

Soms moet je een markt laten veroveren. De overheid kan daarbij helpen. Zodra een bepaalde markt is veroverd, is het aan de sector om op eigen benen te staan. Zo kunnen we dan ons geld weer uitgeven aan andere systemen: groene warmte bijvoorbeeld. Als we het niet aandurven om een technologie die marktrijp, rendabel en betaalbaar is geworden, nog langer te subsidiëren om andere technologieën te subsidiëren, dan zullen we achterop hinken bij innovatie, zullen we economisch gezien nooit een product kunnen exporteren en zullen we ook niet maximale groene energie hebben voor het geïnvesteerde geld.

Mijnheer Sanctorum, ik begrijp uw redenering absoluut niet. Ik vraag me af wat uw doelstelling is, want ik vind het heel eigenaardig dat u vindt dat steun zou moeten blijven bestaan als ze niet meer nodig is. Op die manier kunnen we de steun niet besteden waar hij wel nodig is.

Mijnheer Reekmans, u zegt dat het betekent dat er extra inkomsten zijn. Dat klopt, maar distributienetbeheerders moeten hun tarieven voorspellen op basis van een aantal aannames en meestal hebben ze het aantal zonnepanelen onderschat. De niet-zonnepanelengebruikers moesten plots gemiddeld 75 euro meer betalen omdat men dat effect had onderschat. Het effect van het vragen van de netvergoeding nu zou er moeten voor zorgen dat mensen zonder zonnepanelen niet opnieuw zo'n verhoging zouden moeten betalen omdat de mensen met

zonnepanelen niet mee betalen. In die zin zou er niet meer winst mogen zijn, want het is net de bedoeling dat er een billijke en redelijke spreiding van de kosten van het net komt.

Mevrouw De Knop, er is geen 'jojo' geweest terwijl ik hier zat en ook niet onder mijn voorgangers Stevaert, Peeters en Crevits. Een jojo gaat omhoog en omlaag, maar het is altijd omlaag gegaan omdat de prijs op de markt ook zakte. In die zin is het eerder consistent wat wij hebben gedaan. We hebben enkel de 'jo' gepakt.

Mijnheer Bothuyne, het is niet zo dat men in bepaalde netgebieden steun zal krijgen en in andere niet. Waar de kost voor het nettatarief hoog is, is wat men uitspaart met zonnepanelen ook zeer hoog. Daardoor heffen die twee elkaar een beetje op.

Het is een autonome beslissing van de CREG om de tarieven per netgebied te laten verschillen. Het is wel zo dat in die gebieden waar de netvergoeding voor zonnepanelengebruikers hoger ligt, tot op heden mensen zonder zonnepanelen het meest hebben moeten bijdragen voor de mensen met zonnepanelen. Er speelt dus wel een zekere vorm van rechtvaardigheid. Als men zegt dat iedereen zijn deel van de kost voor het gebruik van het net moet dragen, kan ik wel begrijpen dat de CREG zegt – al had ik zelf wellicht een ander voorstel ingediend – dat de grootste billijkheid erin schuilt dat de meest correcte kost wordt gereflecteerd in het tarief.

De reden waarom mensen met zonnepanelen meer verbruiken dan mensen zonder, vindt u ook in een aantal studies die sociologische groepen linken aan hun energieverbruik. Mensen met een hoger inkomen verbruiken meer energie omdat ze de mogelijkheid hebben om meer toestellen te hebben die veel energie verbruiken. Kinderen hebben soms zelfs een computer, er is een tweede televisie, een grotere ijskast. Sociologisch is het zo dat mensen met meer geld meer energie verbruiken. Het zijn net ook die mensen die weten dat ze een groot voordeel hebben met zonnepanelen en die het zich kunnen permitteren. Het is dus geen onlogische vaststelling.

**De voorzitter:** Mevrouw De Knop heeft het woord.

**Mevrouw Irina De Knop:** Minister, is er een harde garantie dat wat de netvergoeding opbrengt, wordt doorverrekend in de tarieven? U antwoordt wel in die richting, maar zijn er garanties? Zal de CREG erop toezien?

**De voorzitter:** De minister moet nu niet meer antwoorden. U mag een afsluitend woord formuleren, maar bijkomende vragen zijn strikt genomen niet meer toegestaan.

De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Minister, u hebt gelijk dat mensen zonder zonnepanelen niet meer moeten betalen, maar eigenlijk zou men die redenering eens moeten omdraaien. Eandis en Infrax zeggen al zo lang dat de distributiekosten stegen door de zonnepanelen. Nu er een bijkomende netvergoeding komt, zouden Eandis en Infrax de mensen zonder zonnepanelen, minder moeten laten betalen. Dat lijkt me logisch omdat ze niet meer moeten bijdragen aan de groenestroomcertificaten.

Bij motie van orde wil ik nog even zeggen dat ik het een zeer interessant debat vond, maar dat ik het spijtig vond dat sommige mensen hier een half uur te laat komen binnenwaaien, in het debat stappen, hun tekstje afdrammen en het debat opnieuw starten met informatie die in het begin van het debat al gegeven is. *(Opmerkingen)*

Ik heb het dus over mensen die het voorstuk gemist hebben en een half uur te laat in het debat stappen. Ik vind dat een terechte opmerking.

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Minister, u noemt het theater, ik noem het bezorgdheid. U weet dat ik de laatste maanden en misschien zelfs de laatste jaren een van de weinigen was die het durfde op te nemen voor de zonnepanelen. Niet omwille van belangen in de sector,

maar omdat ik in dit parlement blijkbaar een van de weinigen was die erkende dat er een gigantisch potentieel is voor fotovoltaïsche zonne-energie in Vlaanderen. Daar ging het over. Ik denk dat die bezorgdheid terecht is. Ik heb daarnet de cijfers aangehaald.

**De voorzitter:** Een slotwoord is kort en krachtig.

**De heer Hermes Sanctorum:** Ik ben mijn slotwoord aan het maken. Mag ik misschien nog reageren op wat de minister heeft gezegd?

**De voorzitter:** Neen, kort en krachtig. Een zin die alles samenvat wat u te zeggen hebt.

**De heer Hermes Sanctorum:** Hoeveel minuten heb ik officieel voor mijn slotwoord? Voorzitter, ik denk niet dat het één zin is. Wat zegt het reglement?

**De voorzitter:** Goede collega, u bent hier al lang genoeg om te weten...

**De heer Hermes Sanctorum:** We gaan niet onnozel doen.

**De voorzitter:** U moet niet onnozel doen.

**De heer Hermes Sanctorum:** Minister, wat ik van de Vlaamse Regering verwacht en wat ook de SERV verwacht, is een duidelijke visie op de ontwikkeling van hernieuwbare energie in Vlaanderen. Vandaag blijft die beperkt tot de kostenefficiëntie op korte termijn. In de backcastingstudie komen een aantal interessante elementen aan het licht, bijvoorbeeld dat de grote focus op biomassa, die vandaag nog altijd verweven zit in uw beleid, geen verstandige keuze is. Ik zou de invoerindicatoren kunnen aanhalen, maar dat is een te technische discussie. Ik verwacht, samen met andere maatschappelijke actoren, een grondige visie op hernieuwbare energie. Deze bezorgdheid zult u inderdaad over zes maanden nog eens horen.

**De voorzitter:** De interpellaties en vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de bevoegdheidsoverschrijding van de afdeling Toezicht inzake de interne controle bij sociale huisvestingsmaatschappijen - 215 (2012-2013)**

**De voorzitter:** Mevrouw Coppé heeft het woord.

**Mevrouw Griet Coppé:** Voorzitter, minister, collega's, artikel 40 van de Vlaamse Wooncode bepaalt dat vennootschappen over een behoorlijk werkend systeem van interne controle moeten beschikken om erkend te kunnen worden en te blijven als sociale huisvestingsmaatschappij (SHM). De controle op deze erkenningsvoorwaarde werd in het 'Prestatiebeoordelings- en erkenningsbesluit' toegekend aan de visitatieraad.

Met een schrijven op 18 oktober 2012 verzaakt het Agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) aan deze afspraak. Het agentschap verzoekt de SHM's om hun documenten van interne controleprocedures, van de deontologische code voor de bestuurders en voor het personeel en de klachtenprocedure door te sturen. Er wordt gevraagd deze documenten uiterlijk op 31 november 2012 of op 24 december 2012 als deze nog moeten worden opgesteld, te bezorgen aan de afdeling Toezicht.

De afdeling Toezicht interpreteert haar taak in deze zeer ruim en overschrijdt haar toegekende bevoegdheden. Volgens de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH) gaat de afdeling haar boekje ver te buiten. Nergens in de wetgeving is er immers sprake van dat het de taak van de afdeling Toezicht is om te bepalen wat een "behoorlijk werkend systeem van interne controle" is, en maatschappijen te verplichten de documenten van interne controle voor te leggen.

Het is trouwens niet RWO, maar de minister die de bevoegdheden heeft om regels uit te vaardigen, voor limitatief opgesomde domeinen zoals het letterlijk staat in artikel 12 van het besluit van de Vlaamse Regering houdende de organisatie van het toezicht, vermeld in artikel 29 van de Vlaamse Wooncode. Ik wil ze nog eens opsommen: “De minister is ertoe gemachtigd om nadere regels uit te werken voor de interne beheersaspecten, de boekhoudkundige verrichtingen, de onroerende transacties, de verwerving, realisatie, verhuring en verkoop van niet-residentiële ruimten en gemeenschapsvoorzieningen.” Ik zie niets staan over de bevoegdheden voor het uitwerken van een personeelsstatuut.

Minister, wat verstaat u onder “een behoorlijk systeem van interne controle?” Wie is er bevoegd voor het toezicht op de aanwezigheid van “een behoorlijk systeem van interne controle?” Bevestigt u de bevoegdheidsoverschrijding van de afdeling Toezicht inzake de interne controle?

**De voorzitter:** De heer de Kort heeft het woord.

**De heer Dirk de Kort:** Voorzitter, minister, collega's, ik wil me graag aansluiten.

Het is nodig dat er eens een evaluatie komt van RWO die controle uitoefent en van de visitatiecommissie. Na de evaluatie zou het goed zijn om duidelijk te omschrijven wie wat opvraagt. Ik merk dat beide heel wat opvragen, ieder afzonderlijk in een apart sjabloon. De werkbelasting voor de SHM's wordt hierdoor verhoogd. Minister, kan er een bijsturing gebeuren na een evaluatie?

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** De Vlaamse Wooncode beschouwt de SHM's als autonome vennootschappen die zelf verantwoordelijk zijn voor het naar behoren uitvoeren van de hen opgelegde taken – geen autonomie zonder responsabilisering en geen responsabilisering zonder interne controle. De SHM en haar management in het bijzonder is immers verantwoordelijk om de haar opgelegde taken en activiteiten met de nodige openheid, integriteit en verantwoordingsplicht op het vlak van 'sturen', 'beheersen', 'verantwoorden' en 'toezicht houden' uit te voeren.

Dit geheel van beheersmaatregelen wordt interne controle of organisatiebeheersing genoemd en kan worden omschreven als het proces dat door het management en het personeel dagelijks wordt ondernomen om redelijke zekerheid te krijgen dat de doelstellingen van de SHM worden gerealiseerd. Het gaat over het effectief en efficiënt beheer van risico's, de betrouwbaarheid van financiële en beheersrapportering, de naleving van de regelgeving en de procedures, de effectieve en efficiënte werking van de diensten en de bescherming van de activa. Deze regels moeten schriftelijk vastgelegd zijn en formeel bekrachtigd worden door de raad van bestuur zodat deze procedures ook zeer duidelijk zijn voor diegenen die ze moeten navolgen.

Mevrouw Coppé, er is geen sprake van bevoegdheidsoverschrijding door Toezicht. Een “behoorlijk werkend systeem van interne controle” is een expliciete erkenningsvoorwaarde in de Vlaamse Wooncode – artikel 40 –, en Toezicht is decretaal bevoegd om toezicht uit te oefenen op de naleving van alle erkenningsvoorwaarden waaraan een SHM zich te houden heeft. Zo is de toezichthouder zelfs bevoegd om een sanctie op te leggen. Heel concreet kan men die sanctie ook opleggen wanneer de SHM niet zou beschikken over een “behoorlijk werkend systeem van interne controle” – artikel 48 van de Vlaamse Wooncode.

Er is, zoals u zelf zegt, een belangrijk verschil met de visitatieraad. Toezicht ziet vooral toe op de wettelijkheid en de principes van goed bestuur zoals die opgenomen zijn in de interne controle en dagelijks toegepast worden. De visitatieraad kijkt niet zozeer naar de aanwezigheid van interne procedures, maar naar de bijdrage die een goede interne controle kan hebben op de prestaties van huisvestingsmaatschappijen inclusief hun efficiëntie en financiële leefbaarheid en naar de wijze waarop SHM's een goede werking hebben vertaald

in hun bedrijfsprocessen. In die zin is er dus wel een complementariteit tussen wat beide doen.

Ik begrijp wel dat we de taken van Toezicht en van de visitatiecommissie vaak op elkaar zullen moeten afstemmen: wie doet wat? We moeten dat ad hoc onderzoeken. In dit geval is dat wel degelijk gebeurd en is er een vrij duidelijke taakafsprake gemaakt.

**De voorzitter:** Mevrouw Coppé heeft het woord.

**Mevrouw Griet Coppé:** Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil wel zeggen dat deze vorm van handelen van de Inspectie RWO toch wel wrevel opwekt bij de maatschappijen zelf. Het doel van een SHM en van Vlaanderen is om tegen 2020 een aantal supplementaire woningen te realiseren. Ik geef toe – en ik ben even overtuigd als uzelf – dat er moet worden geresponsabiliseerd. Maar tussen responsabiliseren en een overdaad aan administratieve documenten opvragen en laten goedkeuren, is er een verschil. Het personeel kan op dat moment niet met zijn eigenlijke taken bezig zijn.

Minister, net als de heer de Kort, wil ik vragen om een evaluatie te houden en na te gaan wie wat controleert en wanneer het nodig is om gecontroleerd te worden zodat noch de inspectie, noch de visitatieraad een dubbele controle uitvoeren.

**Minister Freya Van den Bossche:** Ik heb nog niet geantwoord op de vraag van de heer de Kort. Vorig jaar en dit jaar heeft het Rekenhof een evaluatie van Toezicht gemaakt, die ook opgeleverd is.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de subsidiëring van sociale woonloten in het kader van de invulling van de sociale last - 239 (2012-2013)**

**De voorzitter:** Mevrouw Coppé heeft het woord.

**Mevrouw Griet Coppé:** Voorzitter, minister, collega's, sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM) leveren grote inspanningen om de ambitieuze doelstellingen uit het Grond- en Pandendecreet te verwezenlijken. Er wordt onder andere actief samengewerkt met projectontwikkelaars en besturen ter realisatie van de sociale last bij verkavelingen.

Een West-Vlaamse SHM sloot recent een koopovereenkomst voor het aankopen van twee uitgeruste loten bouwgrond. De SHM handelde te goeder trouw met als uitgangspunt dat de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) een groot deel van de aankoopssom onder de vorm van subsidie zou uitbetalen. Tot grote verbazing van de maatschappij leverde het Agentschap Wonen, na het sluiten van de aankoopovereenkomst, een negatief attest af, omdat "de dagelijkse voorzieningen niet op een afstand van minder dan 600 meter van het sociaal woonproject beschikbaar en gemakkelijk te voet bereikbaar zijn."

Artikel 24, paragraaf 1, derde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2008 houdende de procedure voor de planning, de vaststelling, en de goedkeuring van de uitvoeringsprogramma's in het kader van de planmatige realisatie van sociale woonprojecten en houdende de financiering van verrichtingen in het kader van sociale woonprojecten bepaalt: "Opdat de verwervingen van de eigendom van een of meer onroerende goederen in aanmerking komen voor een subsidie, moeten de te verwerven onbebouwde onroerende goederen in een bestaande woonkern liggen."

Ik leg de nadruk op 'bestaande woonkern'. 'Bestaande woonkern' wordt gedefinieerd in artikel 2, paragraaf 1, eerste lid, van de Vlaamse Wooncode: "Een gebied met dichte bebouwing, bestemd voor bewoning, waar gemakkelijk een aansluiting op bestaande

infrastructuur kan worden gerealiseerd en dat gekarakteriseerd wordt door de effectieve beschikbaarheid van primaire voorzieningen van dagelijkse, commerciële, dienstverlenende en socioculturele aard.”

Dat is een definitie die voor interpretatie vatbaar is. De SHM in kwestie ging er te goeder trouw van uit dat aan die definitie voldaan werd. Vooraf aftoetsen met Wonen Vlaanderen bleek niet mogelijk. Nadat de verkoopovereenkomst getekend was, vernam de SHM dat Wonen West-Vlaanderen de interne richtlijn hanteert dat een sociaal woonproject op een afstand van maximum 600 meter van de dagelijkse voorzieningen moet liggen. Die voorwaarde was compleet nieuw voor de SHM. Ik spreek hier voor alle duidelijkheid niet over het realiseren van een sociaal woonproject, waarbij effectief vooraf wordt afgetoetst of het binnen de 600 meter van dagelijkse voorzieningen ligt, maar wel over de subsidiëring van een sociaal woonlot in een op te richten verkaveling van een privéontwikkelaar.

Dit alles leidde tot grote frustratie bij de SHM, want de richtlijn is opgenomen in een intern vademecum dat niet aan externen mag worden verspreid. Toen wij vroegen om het vademecum te kunnen inzien, kon dat niet aan ons worden vrijgegeven. De maatschappij in kwestie kon bij het sluiten van de koopakte niet redelijkerwijs voorzien dat het agentschap een 600 meterregel hanteerde. Op die manier verliest de maatschappij haar subsidies door een regel die nergens vermeld wordt in de wet, maar door een interne richtlijn die derden niet verkrijgen.

Indien de SHM de sociale last niet aanvaardt, zal het aanbod via het cascadesysteem bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) belanden, dat die twee loten dan toch kan aankopen. Wat is dan het verschil? Het is evengoed de overheid die ze zal betalen.

Minister, sinds wanneer past het IVA Wonen de strikte interpretatie van artikel 2 van de Vlaamse Wooncode, de 600 meterregel, toe? Van wanneer dateert het interne vademecum? Welke juridische waarde heeft dat document? Welke bijkomende voorwaarden voor de subsidiëring van de aankoop van sociale loten zitten nog vervat in het interne document? Als u geen positief antwoord kunt geven, zullen wij dit in de toekomst met groot scepticisme bekijken vooraleer er nog een verkoopovereenkomst zal worden afgesloten.

Hoe worden de SHM's op de hoogte gebracht van de bijkomende voorwaarden die vervat zitten in het interne vademecum? Aangezien de SHM niet op de hoogte was van de 600 meterregel en de koopovereenkomst te goeder trouw sloot, zult u de aankoop van de twee loten alsnog subsidiëren? En wat met de woningen of bouwgrond die verder dan 600 meter liggen van primaire voorzieningen? Zal de VMSW dan, als finale stap, toch de loten aankopen met overheidsgeld?

**De voorzitter:** Mevrouw Heeren heeft het woord.

**Mevrouw Veerle Heeren:** Minister, het Grond- en Pandendecreet, dat op 27 maart 2009 is goedgekeurd, begint te lopen. Zeggen dat het op kruissnelheid zit, is misschien wat voorbarig, maar we zien in ieder geval de eerste effecten op het werkveld. Het volgende anderhalf jaar in deze legislatuur zouden we sprongen moeten kunnen maken. Je kunt niet alles in regelgeving vatten. Mensen komen soms naar mij om te zeggen “dat wij dat niet geregeld hebben als wetgever.” En dan ontstaat de onduidelijkheid.

Een van de zaken die ik u meegeef om de volgende weken eens uit te klaren, heeft te maken met sociale last. Een private ontwikkelaar biedt woningen aan aan een bouwmaatschappij. Blijkbaar zijn er nog maar twee gevallen in Vlaanderen, maar het is naar aanleiding van die twee gevallen dat de vraag ontstaat: tegen welke prijs? Met alles respect voor de private actor, maar het kan niet zijn dat we vanuit de overheid die woningen extra zouden gaan subsidiëren. Dat moet gewoon tegen een eerlijke en correcte prijs zijn, zowel voor de maatschappij als de private ondernemer.

Blijkbaar bestaat daar vandaag discussie over. Tegen welke prijs kunnen die woningen gekocht worden? Ik hoef daar vandaag geen uitsluitsel over, minister. Ik wil het u maar meegeven, omdat de VMSW warm en koud tegelijk blaast. Ik moet ook vernemen dat de VMSW het eigenlijk ook niet weet, omdat het per toeval niet geregeld is in het Grond- en Pandendecreet. Het is positief dat er nog maar twee maatschappijen door gevat zijn, maar we hebben er wel alle belang bij om daar op korte termijn uitsluitsel over te hebben.

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Mevrouw Coppé, de fameuze 600 meterregel wordt al meer dan een decennium toegepast door de Administratie Wonen en vindt zijn oorsprong in de Vlaamse Wooncode uit 1997, met daarin de door u aangehaalde definitie van bestaande woonkern. Die definitie laat ruimte voor interpretatie. Er zijn afzonderlijke begrippen die elk afzonderlijk beoordeeld moeten worden om te kunnen nagaan of een grond in een bestaande woonkern ligt en dus in aanmerking komt voor een verwervingssubsidie. Het gaat om begrippen als ‘dichte bebouwing’, ‘gemakkelijke aansluiting op bestaande infrastructuur’, ‘effectieve beschikbaarheid van primaire voorzieningen’.

In het huidige programmatiebesluit van 18 juli 2008, dat de subsidiëring van dergelijke verwervingen regelt, werd de definitie van ‘bestaande woonkern’ uit de Wooncode overgenomen als belangrijke subsidievoorwaarde. Het ministerieel besluit van 9 december 2008 geeft Wonen Vlaanderen de opdracht te attesteren of een onroerend goed beantwoordt aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor verwervingssubsidie, zodat het begrip ‘bestaande woonkern’ daar verder niet wordt omschreven. De behoefte aan nadere richtlijnen voor de beoordeling van het criterium ‘ligging in een bestaande woonkern’ is dus ontstaan bij de Wooncode in 1997.

Het vademecum zelf is tot stand gekomen uit de toepassingspraktijk van het programmatiebesluit van 2008. Het bevat interne richtlijnen en dient voor intern gebruik. Er werd niet over gecommuniceerd met SHM’s, al begrijp ik dat redelijk wat SHM’s er wel van op de hoogte zijn. Ik ben het helemaal eens met uw standpunt dat een SHM vooraf moet kunnen inschatten of ze voor de verwerving van een grond wel of niet een subsidie zal kunnen krijgen van de Vlaamse overheid. Ik neem immers aan dat de subsidieerbaarheid een essentieel criterium zal zijn bij de beslissing om de grond al dan niet aan te kopen.

Om de initiatiefnemers de nodige rechtszekerheid te bieden, zal ik Wonen Vlaanderen de opdracht geven een omzendbrief te maken met duidelijke richtlijnen voor de beoordeling van het criterium ‘ligging in een bestaande woonkern’. Het blijft uiteraard erg moeilijk om elke mogelijke situatie die zich zou voordoen, uit te klaren via zo’n richtlijn, maar we zullen wel het maximale aan duidelijkheid geven.

Wat redelijk wat huisvestingsmaatschappijen vandaag al doen – en sinds er een nieuwe directeur is, doet De Mandel dat blijkbaar ook elke keer – is vooraf advies inwinnen en vragen of de grond al of niet subsidieerbaar is. Zo kan men voorafgaand aan een koop altijd weten of de grond gesubsidieerd zou worden. Misschien moeten we dat nog benadrukken en SHM’s op de hoogte brengen van die mogelijkheid. Niet iedereen weet dat. Misschien wist bijvoorbeeld ook De Mandel dat vroeger niet.

De combinatie van een zo duidelijk mogelijke richtlijn via een omzendbrief en de tip dat men in geval van twijfel altijd vooraf een beroep kan doen op het advies van Wonen Vlaanderen, geeft mijns inziens optimale rechtszekerheid aan de SHM’s.

Het interne vademecum bevat overigens geen bijkomende subsidiëeringsvoorwaarden. Die zijn allemaal terug te vinden in het NFS2-besluit en het programmatiebesluit.

Wat nu het concrete dossier betreft, heeft Wonen-Vlaanderen op basis van dat vademecum erg objectief geoordeeld dat de loten bouwgrond niet in een bestaande woonkern liggen. Wat mij niet zo wenselijk lijkt in de huidige procedure, is dat men daar geen beroep tegen kan

aantekenen. In het nieuwe financieringsbesluit zal dan ook een beroepsprocedure worden opgenomen, zodat men toch nog een beroepsmogelijkheid heeft als een aanvraag wordt afgewezen. Men moet nu eenmaal leren uit bestaande voorvallen.

Mevrouw Coppé, het klopt dat de VMSW als laatste in het cascadesysteem verplicht zal zijn de grond of de sociale huurwoningen over te nemen, onder exact dezelfde voorwaarden als de SHM. Voor de aankoop van sociale huurwoningen kan de VMSW aanspraak maken op een gesubsidieerde lening. Voor de aankoop van grond met de bedoeling er sociale huurwoningen te realiseren, kan de VMSW aanspraak maken op een bulletlening die naderhand wordt omgezet in een gesubsidieerde lening. Voor de aankoop van grond met de bedoeling er sociale koopwoningen of sociale kavels te realiseren, komt de VMSW momenteel niet in aanmerking voor een subsidie, ongeacht waar de grond gelegen is. In het nieuwe financieringsbesluit zal dat wel het geval zijn, maar dan beperkt tot grond gelegen in bestaande woonkernen, zoals dat voor een SHM het geval is.

Ik hoop daarmee duidelijkheid verschaft te hebben over de procedure. Ik hoop u ook te hebben aangetoond dat ik probeer te leren uit concrete voorvallen die u of collega's mij melden, om procedures aan te passen en ervoor te zorgen dat wij zo klantvriendelijk mogelijk omgaan met SHM's.

Mevrouw Heeren, ik dank u voor de informatie. Mijn medewerker is op de hoogte van het euvel waarnaar u verwijst. Wij zorgen ervoor dat wij op de voet kunnen volgen wat daar gebeurt. Wij zullen er ook voor zorgen dat daar de meest passende oplossing aan gegeven wordt.

**De voorzitter:** Mevrouw Coppé heeft het woord.

**Mevrouw Griet Coppé:** Minister, ik dank u voor uw antwoord. U geeft toe dat er nog moet worden bijgestuurd. Ik heb begrepen dat er een omzendbrief zal vertrekken met zo duidelijk mogelijke richtlijnen voor alle SHM's. Daarnaast is er de aanbeveling om advies te vragen vooraleer er een verkoopovereenkomst wordt afgesloten.

Gezien onze huidige financiële situatie zullen wij verplicht zijn om de getekende verkoopovereenkomst niet uit te voeren. Er is vandaag geen beroepsprocedure, dus wij zullen verplicht zijn om deze loten via het cascadesysteem aan te bieden aan de VMSW. Op die manier wordt het decreet dan toch uitgevoerd.

Ik dank u, minister, dat u hier positief op wilt ingaan, zodat andere maatschappijen in de toekomst niet meer met dit euvel geconfronteerd worden.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het installeren van optische rookmelders**  
- 300 (2012-2013)

**De voorzitter:** Mevrouw Hostekint heeft het woord.

**Mevrouw Michèle Hostekint:** Minister, mijn vraag is ingegeven door het aantal berichten dat we de laatste weken hebben ontvangen omtrent woningbranden in Vlaanderen. Er vielen de laatste tijd heel wat dodelijke slachtoffers te betreuren. De toename van het aantal woningbranden in de herfst en de winter is een jaarlijks terugkerende vaststelling. Jaarlijks zijn er ons land zo'n 12.000 woningbranden met 120 dodelijke slachtoffers tot gevolg. Dat zijn geen geringe cijfers.

Toch weten we dat veel mensenlevens gered kunnen worden als er meer rookmelders geïnstalleerd zouden worden. Het zijn immers niet de vlammen zelf, maar vooral de giftige

rook en de daarmee gepaard gaande verstikking die de belangrijkste doodsoorzaak zijn bij woningbranden.

In het Vlaams Parlement is de discussie over de rookmelders al decennia aan de gang. Het decreet van 8 mei 2009 verplichtte rookmelders in nieuwe woningen en bij grondige renovatiewerken. Op 23 mei laatstleden keurden we een decreet goed ter vervanging van het eerdere decreet, dat rookmelders ook in huurwoningen en -appartementen verplicht. Dat treedt op 1 januari 2013 in werking.

In dat decreet is een overgangsbepaling opgenomen waardoor voor private en sociale huurwoningen de installatie over een bepaalde termijn wordt gespreid. Aan eigenaars-bewoners wordt geen verplichting opgelegd. Minister, ondertussen hebben, al dan niet in navolging van het decreet, heel wat gemeenten initiatieven genomen om de installatie van rookmelders te stimuleren. Zo zijn er gemeenten die gratis rookmelders schenken aan senioren, mindervaliden of andere groepen. Er zijn gemeenten die een verkoop van rookmelders met installatie door de brandweer hebben georganiseerd. Er zijn ook gemeenten die informatiemomenten hebben georganiseerd. Dat zijn allemaal individuele initiatieven die per gemeente nogal eens durven te verschillen.

Minister, u werkt aan een richtlijn met betrekking tot de verplichting die op 1 januari in werking treedt. Zoals gezegd zijn we het allemaal eens dat de verplichte installatie van een dergelijke rookmelder een goed idee is dat veel mensenlevens kan sparen. Maar dat is op zich niet voldoende, er moet ook worden gesensibiliseerd, want mensen moeten overtuigd zijn van de noodzaak en het nut van een dergelijke rookmelder. Bovendien is het heel belangrijk dat een rookmelder correct wordt geïnstalleerd, anders heeft het uiteraard weinig nut.

Minister, in welke bepalingen voorziet u in de richtlijn met betrekking tot het aantal rookmelders en de installatie opdat de rookmelders correct geplaatst en gebruikt kunnen worden? In welke controles op de naleving van de verplichte installatie wordt er voorzien? Het decreet verplicht het installeren van rookmelders voor eigenaars-bewoners niet. Ik heb daarjuist verwezen naar het nut van sensibilisering. Zal er een sensibiliseringscampagne worden opgezet om het plaatsen van rookmelders te stimuleren? Voorziet u in acties om de gemeenten aan te zetten om initiatieven te nemen om de installatie van rookmelders te stimuleren, aan te moedigen en eventueel te faciliteren? Er zijn gemeenten die er al mee bezig zijn, maar dat zijn individuele initiatieven. Ik denk bijvoorbeeld aan Oostende waarbij de installatie van een rookmelder meteen wordt aangegrepen om de algehele kwaliteitstoestand van een woning te bekijken.

**De voorzitter:** Mevrouw Heeren heeft het woord.

**Mevrouw Veerle Heeren:** Voorzitter, ik ben blij dat de collega het nut van rookmelders inziet na jaren van debat en bijna strijd om het te implementeren. Ik ben wel heel verrast door haar betoog dat we de gemeenten erbij moeten betrekken. Minister, in het vorige decreet stond er expliciet ingeschreven dat de gemeenten een actor moesten zijn om het preventiebeleid te ontwikkelen. Ik durf nog meer te zeggen: we hadden daarvoor zelfs geld gereserveerd in de begroting in het begin van de legislatuur. Mevrouw Hostekint, mede vanwege uw partij is de vraag gekomen om dat te schrappen en om naar een ander systeem te gaan. Een gemeente kan inderdaad een actor zijn. Dat er diverse initiatieven zijn in Vlaanderen, dat is ook zo, dat is de evidentie zelf.

Een rookmelder is inderdaad een preventiemiddel. Bij de bespreking van het voorstel van decreet begin van dit jaar hebben we expliciet aan de minister gevraagd om dat in te zetten in een preventiecampagne. Wij zijn echter maar voor een stukje bevoegd in het gewest, er ligt ook een belangrijke bevoegdheid bij de federale overheid. Minister, u kennende hebt u al lang contact gehad met uw federale collega om te bekijken in welke periode van het jaar dat gezamenlijk met de verschillende gewesten mee ondersteund kan worden.

Verplichten is één zaak, maar het handhaven is een andere zaak. Had het van onze partij afgehangen, mevrouw Hostekint, dan zou het verplicht zijn voor iedereen. Maar daar was geen meerderheid voor. En als je het morgen verplicht, dan moet je het ook kunnen controleren. We moeten ook realistisch zijn: bij een nieuwbouw, een renovatie of een vervangingsbouw, is er een bouwvergunning nodig. Wij hebben gezegd dat je dat aan de bouwvergunning kunt koppelen, en ook in het as-builtattest. Ik heb begrepen dat de minister dat zo heeft uitgewerkt voor de toekomst.

De andere vraag stelt zich ten aanzien van de huurders, de sociale huurders en degenen die op de private markt huren. Het loopt dikwijls uit de hand bij de huurwoningen die kwalitatief niet in orde zijn. Daarom hebben we gezegd dat we dat moeten verplichten voor alle huurwoningen in Vlaanderen. Alles staat of valt met de handhaving. Maar dat morgen voor alle woningen in Vlaanderen op te leggen? Ik ben bereid om nog eens aan de tafel te gaan zitten, maar niet meer tijdens deze legislatuur, maar in een volgende legislatuur. Er is geen enkel decreet dat in de commissie zo is besproken, zo is geamendeerd en vervangen is door een nieuw decreet, zodat ik daar in ieder geval geen partner in wil zijn.

Minister, ik ben ervan overtuigd dat u het laatste decreet in werking kunt zetten en met uw federale collega een echt preventiebeleid rond rookmelders, maar ook rond CO-melders in gang kunt zetten in Vlaanderen.

**De voorzitter:** Mevrouw De Waele heeft het woord.

**Mevrouw Patricia De Waele:** Collega's, laat het duidelijk zijn dat veiligheid heel belangrijk is, ik denk dat niemand daaraan twijfelt. Opdat die veiligheid maximaal zou kunnen worden gegarandeerd, is ook een goede communicatie noodzakelijk.

Minister, ik had een vraag om uitleg ingediend inzake de publicatie van de installatiehandleiding en dergelijke, maar ze is onontvankelijk verklaard. Nu heb ik toch de mogelijkheid om in te pikken op deze vraag.

In feite bestaat er nog wel wat onduidelijkheid over waaraan een rookmelder moet voldoen en hoe die precies moet worden geïnstalleerd. Hoe zult u de doelgroepen verder informeren over de manier van installeren en over de voorwaarden voor de rookmelders? Hoe kunnen degenen die ze moeten installeren en niet beschikken over een internetverbinding, ingelicht worden over die handleiding en over die voorwaarden?

De onderhoudsplicht van de huurders is ook beschreven in het decreet. Ik heb me altijd vragen gesteld over de wijze waarop de onderhoudsplicht kan worden afgedwongen. Als bijvoorbeeld een huurder nalaat om batterijen te vervangen of zich te houden aan de onderhoudsplicht, dan kan dat tot een vals veiligheidsgevoel leiden. Ik wilde van u weten hoe u daar iets tegen zult doen.

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

**Mevrouw Marleen Van den Eynde:** Voorzitter, minister, collega's, waar er rook is, is er vuur, zegt men soms. Zo kunnen de optische rookmelders bewoners waarschuwen. Ik heb begrepen dat er ondertussen een decreet is dat in grote mate de problematiek van rookmelders zal opvangen.

Ik stel vast dat we deze dagen niet alleen geconfronteerd worden met veel woningbranden, maar ook met veel CO-slachtoffers. Minister, ik vraag me af of er een mogelijkheid is om die beide problemen ineens aan te pakken in een preventiecampagne.

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** De bepalingen betreffende het aantal rookmelders waarmee een huurwoning moet worden uitgerust, werden opgenomen in het uitvoeringsbesluit van 6 juli 2012. Om aan de rookmeldersverplichtingen te voldoen, moet de zelfstandige woning of kamerwoning op elke bouwlaag uitgerust zijn met minstens één

rookmelder. In kamerwoningen moet bovendien elke kamer en elke gemeenschappelijke kookruimte uitgerust zijn met een rookmelder. Alle voorschriften aangaande de aard van de rookmelder, hoe die moet worden geplaatst, de types enzovoort, zijn opgenomen in de 'Richtlijnen voor de aankoop en plaatsing van rookmelders in Vlaanderen', en zijn terug te vinden op de website van Wonen-Vlaanderen sinds begin deze maand.

In het kader van de administratieve procedure tot ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring zal de woningcontroleur een opmerking maken op het technisch verslag van het onderzoek van de woningkwaliteit. Het ontbreken van voldoende rookmelders wordt dus niet gequoteerd en leidt op zich niet tot een ongeschiktheids- of onbewoonbaarheidsbesluit. Belangrijk is echter dat als een woning niet voldoet aan de rookmeldersverplichtingen, ze als niet-conform wordt beschouwd. Als de verhuurder voor zo'n woning een conformiteitsattest aanvraagt, zal hem dat worden geweigerd.

Ik voorzie in de decreetswijziging woningkwaliteit, die u binnenkort zal worden voorgelegd, in een aantal maatregelen om het conformiteitsattest als instrument te activeren. Zo zal, als de decreetswijziging door u wordt goedgekeurd, in de toekomst een ongeschiktheids- of onbewoonbaarverklaring pas kunnen worden opgeheven als een conformiteitsattest kan worden voorgelegd. Op die manier kunnen we er concreet voor zorgen dat die rookmelders in feite een verplichting zijn. Uw woning is immers niet-conform zonder. Als uw woning ongeschikt of onbewoonbaar is verklaard, kunt u die ongeschiktheid of onbewoonbaarheid niet opheffen zonder dat de rookmelders er zijn, want u hebt nood aan een conformiteitsattest. Op die wijze tracht ik toch de verplichting nog wat harder te maken. Ik tracht er zo voor te zorgen dat werkelijk alle woningen – want het geldt natuurlijk voor alle woningen, ook woningen in eigendom – niet conform zijn zonder dat attest.

Het spreekt voor zich dat de controles zich voordoen bij huurwoningen, maar dat neemt niet weg dat om conform te zijn, die rookmelders wel degelijk aanwezig zullen moeten zijn. In de onderzoeken naar woningkwaliteit die we doen, zal dat absoluut worden opgenomen. Ook is het zo dat als uw woning niet-conform is, het strafbaar is als ze wordt verhuurd. Iemand die de melding krijgt dat de woning niet-conform is, moet op gevaar van strafrechtelijke vervolging zorgen dat de rookmelder wel wordt geïnstalleerd. Dat is een stok achter de deur. Op die manier zal het mogelijk zijn om het werkelijk laten installeren van rookmelders zo veel mogelijk af te dwingen in een zo maximaal mogelijk aantal gevallen.

Wat de andere bezorgdheid betreft, namelijk de sensibilisering, is het natuurlijk belangrijk om zowel huurders als eigenaar-bewoners maximaal te sensibiliseren. De Algemene Directie Veiligheid en Preventie van de Federale Overheidsdienst (FOD) Binnenlandse Zaken neemt daartoe een aantal initiatieven. We hebben inderdaad contact met hen genomen. Daar wordt voor gezorgd. Daarnaast staan er in redelijk wat steden en gemeenten brandpreventieadviseurs ter beschikking die burgers gratis informeren over brandveiligheid en -preventie.

Wonen-Vlaanderen informeert ook uitgebreid over de Vlaamse verplichtingen, via de website, via mailing naar diverse partners zoals steden, gemeenten, het Algemeen Eigenaars Syndicaat (AES) en het Vlaams Huurdersplatform. Wij maken ook folders om dat maximaal toegankelijk te maken. Mevrouw De Waele, ik zal naar aanleiding van uw uiteenzetting voorstellen dat de immosector mee zou worden opgenomen in die mailing opdat die ook zeer goed op de hoogte zou zijn van wat er te gebeuren staat.

Zoals mevrouw De Waele zegt, is het natuurlijk een risico dat de huurder het onderhoud en het vervangen van de batterijen niet opvolgt. Daarop zal worden gewezen. Maar ik moet u wel zeggen dat een rookmelder waarvan de batterijen bijna op zijn, zeer irritante piepgeluiden laat horen op geregelde tijdstippen. Mevrouw De Waele, ik geef het u op een briefje, u loopt op zo'n moment onmiddellijk naar de winkel om batterijen te halen. Mijnheer Reekmans, ik zal bij u eens wat melders installeren waarvan de batterijen bijna op zijn en u vijf dagen lang

in dat huis opsluiten. Ik geef het u op een briefje dat u smeekt om naar de winkel te mogen gaan om batterijen.

Zoals mevrouw Van den Eynde zegt, is ook CO-sensibilisering erg belangrijk. Ook dat zit in de federale campagne waarvoor er een overleg is geweest. Het agentschap Wonen-Vlaanderen is betrokken bij de wijze waarop aan die campagne wordt vormgegeven. Dat is een goed voorbeeld van samenwerking. CO is zeker betrokken in die campagne.

**De voorzitter:** Mevrouw Hostekint heeft het woord.

**Mevrouw Michèle Hostekint:** Minister, ik dank u voor het antwoord. Het is belangrijk dat er een bijkomende stok achter de deur is. Het opnemen van het installeren van rookmelders bij de criteria voor het verkrijgen van een conformiteitsattest, is een maatregel die ervoor zorgt dat er effectief wordt opgetreden en wordt gezorgd dat de verplichting wordt nagekomen.

Ik dank u ook voor het opsommen wat er gebeurt qua sensibilisatie. U hebt verwezen naar de overheids campagne. Het lijkt me inderdaad heel belangrijk, misschien het allerbelangrijkst, dat we mensen het nut en het belang doen inzien van een dergelijke rookmelder en van het belang die goed te onderhouden. Een aantal leden hebben ook gewezen op dat laatste.

**De voorzitter:** De heer Yüksel heeft het woord.

**De heer Veli Yüksel:** Dit is een preventieve maatregel. Het is ook een maatregel om te sensibiliseren. Misschien kan ook worden gekeken in de richting van eigenaars die verbouwingswerken uitvoeren en daartoe bij de gemeente een bouwvergunning moeten aanvragen. Minister, via die weg zou u ook eigenaars kunnen sensibiliseren, zou u hen kunnen wijzen op de mogelijkheid en de verplichting. Op die manier kunt u ook de eigenaars-bewoners hierbij betrekken.

**Minister Freya Van den Bossche:** Misschien moet u eens vragen aan mevrouw Heeren hoe haar voorstel van decreet eruit ziet, want ze heeft aan al die dingen gedacht.

**Mevrouw Veerle Heeren:** Dank u voor het compliment.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de problematiek van het wonen op campings, mede in het licht van de recente feiten die zich dienaangaande hebben voorgedaan - 380 (2012-2013)**

**Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de huisvesting van arbeidsmigranten in Vlaanderen - 392 (2012-2013)**

– *Mevrouw Michèle Hostekint, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

**De voorzitter:** De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Voorzitter, minister, geachte leden, verblijven op een camping is een huisvestingsproblematiek die al lang gekend is, maar de voorbije periode was die problematiek mogelijk enigszins minder acuut onder de aandacht gekomen. Twee feiten in eenzelfde regio brengen evenwel de problematische huisvesting in campings weer volop in de belangstelling, en baren velen in heel Vlaanderen dan ook veel zorgen.

Zo kregen, net voor het weekend waarin ik deze vraag indiende, alle bewoners van camping Kasteel Meerlaer te Klein-Vorst, dat deel uitmaakt van Laakdal, van de uitbater een brief waarin werd gemeld dat ze er slechts tot eind dit jaar zouden kunnen wonen. Die brief komt er dus nauwelijks een maand voor het jaareinde. Een tweehonderdtal mensen wordt hierdoor geraakt. Sommigen onder hen wonen daar trouwens al meer dan dertig jaar. Het is belangrijk dat te vermelden.

Op de zondag voor ik de vraag indiende, werd dan weer een grootschalige controleactie gehouden op camping Fauwater te Kasterlee. Onder meer de Wooninspectie en de brandweer waren daarbij betrokken. Ze zouden zijn nagegaan of de gebouwen en chalets geschikt zijn. Naar verluidt werden alle 208 aanwezige bewoners gecontroleerd. Ik merk dat onze collega uit Kasterlee aanwezig is. Misschien kan hij daar zelf nog meer over vertellen.

Minister, hoe evalueert u de huidige situatie van bewoning op campings? Wat vindt u ervan dat nu, net aan het begin van de winter, een grote groep mensen ernstig in problemen wordt gebracht met betrekking tot hun verblijfssituatie, en dat anderzijds gelijkaardige bekommernissen bij velen in heel Vlaanderen ook opnieuw oplaaien? Zijn de voornoemde situaties te Laakdal en Kasterlee uitzonderingen, of hebt u weet van recente identieke probleemgevallen elders? Kunt of wilt u enig initiatief nemen om dit soort dossiers minstens buiten de winterperiode aan te pakken, zodat mensen niet in de donkerste periode voor Nieuwjaar plotseling, na vele windstille jaren, acuut worden geconfronteerd met grote huisvestingszorgen?

Het is misschien toeval dat die twee dossiers samen komen bovendrijven. De voorbije jaren werd het nieuws in de winterperiode vaak beheerst door de vele asielzoekers die geen woning vonden, zodat heel veel organisaties, en zelfs het leger, moesten worden ingeschakeld om die mensen een dak boven hun hoofd te geven. Minister, het gaat hier om mensen die dertig jaar ergens wonen. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat daarop wordt gefocust, hartje winter, enkele weken voor het einde van het jaar. Ik wil nog begrijpen dat men dat wil aanpakken, dat men oplossingen wil zoeken, dat er misschien een aantal problemen aan de grondslag liggen van heel deze kwestie. Ik wil dat alles begrijpen, maar doe dat dan alstublieft in de zomermaanden. Doe het zeker niet in de winter, en zeker niet voor een eindejaarsperiode.

**De voorzitter:** Mevrouw Vogels heeft het woord.

**Mevrouw Mieke Vogels:** Voorzitter, misschien zouden de rookmelders waarvan daarnet sprake was, goed van pas kunnen komen in dergelijke huizen.

De aanleiding van mijn vraag is eveneens de actie in het Kempische dorp van de heer Kennes. Daar werd duidelijk dat de levensomstandigheden op die camping Fauwater zeer onveilig zijn, en dat dit totaal onverantwoord is. De burgemeester, die bevoegd is voor de veiligheid, heeft daarop inderdaad zijn verantwoordelijkheid genomen en heeft de elektriciteit laten afsluiten. Het gevolg daarvan is echter dat al die mensen inderdaad hartje winter, wanneer het zeer koud is, in de kou zitten. De vraag rijst wie op dat moment verantwoordelijk is.

Mijnheer Reekmans, uit de cijfers blijkt dat het trouwens niet gaat over mensen die daar heel lang wonen. Dat is wel zo in Laakdal, maar in dit geval gaat het over het specifieke probleem van de arbeidsmigranten. De grote meerderheid van de mensen die daar wonen, bleken Poolse arbeidsmigranten te zijn.

Minister, ik ben eens in Nederland gaan kijken, waar dat probleem al langer aan de oppervlakte is gekomen. Een commissie heeft daar in opdracht van de Tweede Kamer die problematiek in kaart gebracht. Die cijfers zijn toch wel hallucinant. Dat zijn Nederlandse cijfers, maar alles doet vermoeden dat dit probleem in Vlaanderen even groot is. In Nederland waren er in 2009 300.000 arbeidsmigranten dagelijks aan het werk. Ondertussen zullen het er meer zijn. Het overgrote deel daarvan, 142.000 mensen, waren Poolse arbeidsmigranten. Verder waren er ook Roemenen, Bulgaren en mensen uit andere Oost-Europese landen, die

op basis van de Europese regelgeving hier, al dan niet met een toeristenvisum, gedurende een aantal maanden aan de slag kunnen, waarna ze terugkeren naar hun land van herkomst.

We kennen allemaal de arbeidsmigranten in de tuinbouwsector. Mevrouw Heeren, denken we maar aan de situatie in Sint-Truiden.

**Mevrouw Veerle Heeren:** In Haspengouw.

**Mevrouw Mieke Vogels:** In Haspengouw in het algemeen.

Uit diezelfde studie blijkt dat die arbeidsmigranten ook steeds vaker actief zijn in de industrie en in de logistiek, bijvoorbeeld in heel het havengebied. In Nederland is dat in kaart gebracht. Het gaat duidelijk over mensen die onder goedkopere voorwaarden worden tewerkgesteld, meestal via de bemiddeling van uitzendkantoren. Bovendien zijn ze het slachtoffer van huisjesmelkers. Ze betalen schandalige bedragen, tot 500 à 600 euro per maand, gewoon om op een matras te kunnen liggen, met drie à vier in een kamer, zonder enig comfort.

In Nederland heeft men ondertussen actie ondernomen. Daar bleek ook dat de meeste van die arbeidsmigranten worden gehuisvest door de werkgever en de uitzendbureaus. Die nemen dan bijvoorbeeld contact op met campinguutbaters en sluiten daarmee een akkoord. Zo krijgt men eigenlijk een nieuwe vorm van huisjesmelkerij. Ik denk dat dit ook in Kasterlee het geval is.

In Nederland heeft men nu een bed-voor-bedregeling gemaakt. Dat is typisch voor de Nederlanders. Men heeft er de uitzendbureaus, de bedrijven, de gemeenten en de recreatiebedrijven rond de tafel gebracht, om vanuit een zeer realistische invalshoek, zonder het opleggen van loodzware normen, afspraken te maken over een basiskwaliteit. Dat is die bed-voor-bedregeling. Daardoor komen natuurlijk een aantal malafide werkgevers en huisjesmelkers naar Vlaanderen. Onlangs werd in de Nederlandse gemeente Hoogerheide, op de grens tussen België en Nederland, waar blijkbaar heel wat arbeidsmigranten woonden voor het havengebied van zowel Rotterdam als Antwerpen, een heel recreatiegebied gesloten. Die Nederlandse gemeente heeft onze administratie gewaarschuwd dat er door die sluiting een overloop zou kunnen zijn richting Vlaanderen.

Voor zover mij bekend, is in Vlaanderen niemand expliciet bezig met deze problematiek. Minister, daarom stel ik mijn vragen aan u, als minister bevoegd voor het woonbeleid. Hebt u zicht op het aantal arbeidsmigranten die in Vlaanderen verblijven? Weet u hoe die worden gehuisvest? Gebeurt dat hier ook via de bemiddeling van bedrijven?

Onlangs was er een brand in een bedrijfsloods waarin blijkbaar arbeidsmigranten zijn gehuisvest. Wat zult u doen om ervoor te zorgen dat situaties zoals die van camping Fauwater in Kasterlee worden voorkomen? Wie is nu eigenlijk verantwoordelijk voor de opvang van deze arbeidsmigranten in recreatiegebieden? Is dat de gemeente waarin het recreatiegebied ligt, of bent u dat, of is uw administratie dat?

Is voorzien in een noodplan om die mensen op te vangen indien deze campings worden gesloten of er maatregelen worden genomen zoals in Kasterlee? In volle winterperiode komen zij immers terecht in de kou. Wie is verantwoordelijk voor de huisvesting van deze arbeidsmigranten?

Misschien kunnen we zoals Nederland ook een commissie oprichten om dat eens allemaal te bekijken en voorstellen te doen aan dit parlement.

**De voorzitter:** Mevrouw Heeren heeft het woord.

**Mevrouw Veerle Heeren:** Voorzitter, minister, geachte leden, in 1995 hadden we de problematiek van de campings in Boortmeerbeek. Zeventien jaar later heb ik het gevoel dat dit fenomeen zich opnieuw aan het voordoen is. Dat een dergelijke situatie schrijnend is, kan ik alleen maar bevestigen. Als mensen in slechte omstandigheden worden gehuisvest, dan

kunnen we dat niet tolereren. In dat geval is een burgemeester genoodzaakt om op te treden. Dat is de evidentie zelf. Hij of zij kan niet tolereren dat mensen in die onveilige toestand verblijven.

In het verleden hebben we hier de problematiek van de seizoensarbeid gekend. Die is destijds aangekaart door de Wooninspectie. Ik ben eigenlijk heel nieuwsgierig naar het rapport van de Wooninspectie dat ons begin volgend jaar zal worden voorgesteld. Ik vraag me af in welke mate die inspectie al werd geconfronteerd met die problematiek van de arbeidsmigranten. Bij de bespreking van de beleidsbrief heb ik het daar al over gehad. In onze provincie, Limburg, hebben we het voortouw genomen: de provinciale Dienst Wonen heeft geprobeerd dat in kaart te brengen. We stellen vast dat heel veel arbeidsmigranten – Polen, Roemenen, Turken, Bulgaren... ze komen van overal – inderdaad ook worden gehuisvest in recreatieparken. De provincie wil sterk inzetten op toerisme, en dan komen die recreatieparken natuurlijk onder druk te staan. Dit heeft dus niet alleen met huisvesting te maken, maar ook met andere problemen.

Mevrouw Vogels, u hebt gelijk dat men in Nederland altijd wat voor is, maar als ik kijk naar de woonproblematiek van Nederland, geef mij dan maar Vlaanderen. Ik heb al eens zoiets bezocht. Dat zijn opnieuw de logementshuizen zoals ik ze ken, zoals die destijds werden opgericht in de mijnregio, met alle problemen van dien. Ook in 1995 is dat aan bod gekomen. Op een bepaald moment was er een verschuiving naar alleenstaande arbeidersmannen die zich in de onderste laag van de samenleving bevonden. Dat waren heel kwetsbare mensen, met alle gevolgen van dien, ook wat welzijn betreft. Ondertussen zijn die logementshuizen ook allemaal gesloten.

Minister, de problematiek van de arbeidsmigratie is ook ruimer dan alleen het woonbeleid. Natuurlijk gaat het over huisvesting, maar er is ook sprake van een economische component, in het Europa waar we een vrij verkeer van diensten en personen kennen. De cruciale vraag is: wie is verantwoordelijk ter zake?

Ik heb een aantal jaren geleden de suggestie gedaan om een ‘plukdorp’ te installeren. De gemeente zou terreinen ter beschikking stellen waar men volledig ingerichte containers zou kunnen plaatsen. Ik ben toen teruggefloten door de sector omdat er een getto zou worden gecreëerd en omdat ze de arbeiders op het bedrijf zelf wilden hebben. Onder minister Keulen is er dan een aanpassing van de decreten rond kwaliteitszorg in kamers en studentenkamers gekomen, met een luik seizoensarbeid.

Ik heb vandaag wel de indruk dat het de goede richting uitgaat. Er komen redelijk wat bouwaanvragen van fruittelers die op het bedrijf zelf huisvesting willen organiseren. Bouwfirma's die een beroep doen op Oost-Europeanen – in het Vlaams Parlement heeft ooit ook een schildersfirma gewerkt met allemaal Polen – vormen een andere problematiek. Ze verplaatsen zich meer op het Vlaams grondgebied.

Minister, voorzitter, ik zou durven voor te stellen om een hoorzitting te organiseren en naar de knowhow van Nederland te luisteren, wetende dat we die niet zomaar kunnen implementeren. We kunnen er niet blind voor zijn. Ik ga ervan uit dat de Wooninspectie het daar volgend jaar ook uitgebreid over zal hebben, zoals ze dat in het verleden ook over seizoensarbeid heeft gedaan. Een pasklare oplossing heb ik ook niet in petto.

**De voorzitter:** De heer Kennes heeft het woord.

**De heer Ward Kennes:** Voorzitter, de operatie die in Kasterlee is gebeurd, paste in een grotere actie van de politie waar ook de belastingdiensten, de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) en heel wat andere diensten bij betrokken werden zoals de Wooninspectie en de brandweer. Ze hebben op die dag ontzettend veel vaststellingen gedaan.

Het verslag van de Wooninspectie is niet of nog niet publiekelijk toegankelijk, maar het verslag van de brandweer wil ik toch voorlezen. “Geen evacuatiewegen gesignaleerd; geen

enkel keuringsverslag, noch voor elektriciteit, noch voor gas; geen enkel conformiteitsattest; geen branddetectoren; geen brandblustoestellen; geen compartimentering tussen verschillende verhuureenheden; aardingen van stopcontacten zijn niet aangesloten; kookplaatopstellingen met de verkeerde gasdarmen; zaken bevestigd aan hout, die kunnen opwarmen en daardoor in brand kunnen schieten; in de doucheruimte elektrisch aangedreven ventilatoren; acuut elektrocutiegevaar door waterindringing; gasgeisers die slecht gemonteerd zijn; gevaar van koolstofmonoxidevergiftiging; niet de juiste gele kleur voor de gas; een vervallen brandblustoestel dat gevaar kan opleveren bij gebruik; elektriciteitsdraden die onvoldoende beschermd zijn; naakte aanraking en aanleiding tot elektrocutie; geen afdekplaten op de verdeelkasten voor elektriciteit; een gasleiding die bovengronds ligt en in kunststof is uitgevoerd; er werd een gasgeur waargenomen in de buurt van enkele chalets; er werd een gasmeter aangetroffen die op de grond lag; enzovoort". Er was een heel lange lijst van feiten.

Men heeft toen ook vastgesteld – wat tot dan toe verborgen was – dat er kamers werden verhuurd met een oppervlakte van 2,87 vierkante meter, van 3,88 vierkante meter, van 4,43 vierkante meter. Deze toestanden doen toch de wenkbrauwen fronsen.

Ik ben blij dat een aantal collega's de problematiek hebben aangekaart, want de problematiek is zeker niet beperkt tot één gemeente. Het feit dat werkgevers, en naar verluidt ook Nederlanders, contracten afsluiten om mensen te huisvesten in omstandigheden waar ze blijkbaar zelf weinig controle op hebben, vormt een probleem dat ruimer moet worden aangepakt.

Minister, ik heb ook een vraag over de verhouding tussen toerisme en wonen. Men zegt dat het toeristen zijn die op campings verblijven, maar mensen die met arbeidscontracten hier langer verblijven en een deel van hun loon moeten afstaan voor huisvesting, kan men bezwaarlijk nog toeristen noemen. Ik denk dat de problematiek op veel plaatsen in Vlaanderen acuut is. Arbeidsmigranten zijn iets anders dan toeristen en de manier waarop die mensen gehuisvest zijn, doet de wenkbrauwen fronsen. Ik hoop dat dit kan worden aangepakt. Burgemeesters spelen hierin een rol, maar veel andere diensten ook.

Om af te sluiten, wil ik hulde brengen aan alle mensen die bij het dossier betrokken waren. Veel diensten zijn niet sterk bemand, maar ze hebben veel overuren gemaakt en tijdens het weekend aan hun rapporten gewerkt. Zaterdag heb ik verslagen van de brandweer en andere diensten gekregen. Ik denk dat de inspectiediensten in Vlaanderen soms op hun tandvlees zitten. Ik heb met die mensen gesproken. Een vaststelling vergt ook nog heel wat verslaggeving achteraf. Er kruipt heel veel tijd in. Ik heb veel respect voor die mensen die er ook hun werk van maken.

**De voorzitter:** Mevrouw De Waele heeft het woord.

**Mevrouw Patricia De Waele:** Voorzitter, minister, dit is een voorbeeld van een zeer schrijnend geval van woonproblematiek.

Volgens mij moeten we een onderscheid maken tussen de campingbewoners en de arbeidsmigranten. De campingbewoners zijn meestal ook eigenaar en de woningkwaliteitsnormen gelden voor hen. De minister kan daar zeker optreden. De woontoestand van de arbeidsmigranten kan onder de categorie 'huisjesmelkerij' vallen. Minister, ik heb u een aantal jaren geleden vragen gesteld over huisjesmelkerij. U kon mij toen niet zeggen over hoeveel gevallen het precies ging. Huisjesmelkerij valt onder het strafrecht en is dus een federale materie. U zult dus wel beperkt zijn in wat u kunt doen.

Dat neemt niet weg dat mensen die nu uit een campinghuis worden gezet, op straat staan. We moeten ons afvragen welke opvangmogelijkheden er zijn. Kan men zomaar de elektriciteit afsluiten? In de winter zijn afsluitingen van elektriciteit niet zo evident. Wat is uw standpunt hierover? Staat u achter een afsluiting van elektriciteit in de winter, ook al zijn een aantal tekortkomingen – zoals de burgemeester van Kasterlee heeft aangehaald – wel degelijk vastgesteld? Wat moet men in dit geval doen? Hoe gaat u om met de campingbewoners, in

casu de eigenaars? Hoe kunt u het debat over huisjesmelkerij op de agenda van uw federale collega's krijgen?

**De voorzitter:** Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

**Mevrouw Mercedes Van Volcem:** Uit mijn ervaring als schepen van Ruimtelijke Ordening en Wonen, weet ik dat heel wat interimkantoren onze visie willen kennen over het gezamenlijk wonen van zeven of negen mannen in een eengezinswoning. Wat is de definitie van een eengezinswoning? Wanneer vorm je een gezin en wanneer niet? De wetgeving zou op dat vlak verfijnd kunnen worden. Iedereen woont natuurlijk bij iedereen, maar er mag vanuit de interimsector of andere sectoren geen misbruik zijn om mensen met tien in een huis te stoppen. Mensen die hier komen werken, hebben recht op kwalitatieve huisvesting. De interimsector beweert dat mensen die hier komen werken, een zo laag mogelijke woonkost willen en dat ze heel tevreden zijn als ze een huis kunnen delen.

Er moet een evenwicht worden gevonden. Als er geen wettelijk uitsluit is, dan krijg je illegale toestanden waarbij schuren worden bevolkt met twintig arbeiders die in de bouw zijn tewerkgesteld. Dat kan ook niet de bedoeling zijn.

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Het wonen op campings is een bestaand fenomeen in Vlaanderen. Ondanks de inspanningen worden campings en vakantieverblijven nog steeds gebruikt voor permanente niet-recreatieve bewoning.

Ik wil echter wel een duidelijk onderscheid maken tussen de problematiek op camping Kasteel Meerlaer die te maken heeft met de toeristische vergunning voor deze camping. Voor meer informatie hierover dient u zich dus tot de minister van Toerisme te wenden. De problematiek op camping Fauwater heeft te maken met het huisvesten van buitenlandse arbeidskrachten in dit verblijfpark. De woningkwaliteit van de chalets in dit verblijfpark liet ernstig te wensen over. Ik zal de opsomming die de burgemeester heeft gegeven, niet herhalen. Het mag duidelijk zijn dat de veiligheid en de gezondheid van de bewoners ernstig in gevaar was.

De gemeentelijke ambtenaren en de lokale politie hebben naar aanleiding van een controle ruimtelijke ordening ernstige veiligheidsrisico's vastgesteld. Mijn diensten hebben in samenwerking met de gemeente de nodige afspraken gemaakt om onmiddellijk vaststellingen ter plaatse te doen. Daaruit bleek dat het verblijfpark niet meer voldoet aan de geldende brandveiligheidsnormen, wat werd vastgesteld door de brandweercommandant van de gemeente. De wooninspecteur heeft eveneens ernstige veiligheidsrisico's voor de bewoners vastgesteld. Ze waren zo ernstig dat echt niet langer gewacht kon worden om de bewoners in hun eigen belang onmiddellijk te herhuisvesten.

Hoe sneller men zulke toestanden ontdekt, hoe beter. Elke dag dat iemand in zo'n situatie is gehuisvest, is een dag te veel. Het feit dat het winter is, is geen argument om niet in te grijpen, zeker als je weet dat het CO-gevaar in de winter des te groter is. Herhuisvesting is een taak voor de burgemeester. De Wooninspectie tracht in de mate van het mogelijke bij gecoördineerde acties op voorhand afspraken te maken met de gemeente in functie van de herhuisvesting. In dit concreet geval deed de gemeente een aanbod tot opvang van 250 bewoners in het jeugdverblijfcentrum De Hoge Rielen, maar de uitbater van het verblijfpark verklaarde zelf voor de herhuisvesting van de bewoners in te zullen staan. Hij heeft het aanbod tot herhuisvesting schriftelijk afgewezen. Naar mijn diensten hebben vernomen, heeft de uitbater een deel van deze personen opgevangen in het eigen hotel dat aan het verblijfpark is verbonden en zou een deel van de bewoners teruggekeerd zijn naar Polen.

Ik heb momenteel geen weet van gelijkaardige dossiers als het dossier Kasterlee. Misschien kent minister Bourgeois nog gelijkaardige dossiers. Op het dossier Laakdal heb ik zelf geen zicht.

Ik heb geen zicht op het aantal arbeidsmigranten dat in Vlaanderen verblijft. Voor bepaalde nationaliteiten en bepaalde sectoren dient de arbeidsmigrant een arbeidskaart te bezitten, maar voor andere arbeidsmigranten geldt deze verplichting niet. Ik vermoed dat zelfs mijn collega bevoegd voor Werk er weinig zicht op zal hebben, al zal hij over meer gegevens beschikken dan ik.

Wat mij vooral boeit, is de wijze waarop die arbeidsmigranten zijn gehuisvest. Omdat we daar geen zicht op hebben, is in de planning van het steunpunt Wonen in de jaren 2014 en 2015 in een onderzoekslijn voorzien over de woonsituatie van arbeidsmigranten. Uit de jaarverslagen van de Vlaamse Wooninspectie blijkt in ieder geval dat arbeidsmigranten gedeeltelijk op de private huurmarkt worden gehuisvest. Als de private huurwoning niet aan de kwaliteitsnormen voldoet, kan er administratief en strafrechtelijk opgetreden worden tegen de eigenaar. Om een volledig zicht te krijgen op de woonsituatie van de arbeidsmigranten, is een onderzoek besteld.

Repressieve acties tegen eigenaars die gebrekkige woonentiteiten verhuren of ter beschikking stellen aan arbeidsmigranten zijn volgens mij de beste bestrijding van het fenomeen. We moeten deze praktijken ten stelligste ontraden. Van arbeidsmigranten die tegen hoge huurprijzen worden gehuisvest in slechte woningen, wordt misbruik gemaakt omwille van hun zwakke positie op de woningmarkt. Een strenge aanpak van deze eigenaars is dus gerechtvaardigd.

Het is niet de distributienetbeheerder die de elektriciteit heeft afgesloten, mevrouw De Waele. Het is blijkbaar de elektricien van de camping die het heeft gedaan. De burgemeester kan altijd veiligheidsmaatregelen nemen. Als het voor de veiligheid van mensen nodig is om de elektriciteit af te sluiten, dan moet men dat natuurlijk doen. Men kan zeker niet plots zonder elektriciteit worden gezet in de winter. Daar zijn garanties voor. Men heeft ook recht op een minimumlevering van energie, zowel elektriciteit als gas. Voor alle duidelijkheid: als er een onmiddellijk veiligheidsrisico is en men kan dat vermijden door de elektriciteit af te sluiten, dan moet de burgemeester zijn verantwoordelijkheid nemen.

Mevrouw Vogels, de integratie van het Kamerdecreet en de Vlaamse Wooncode komt binnenkort naar het parlement. Daarin staat onder meer de mogelijkheid om voor specifieke woonvormen – denk aan cohousing – of voor specifieke bewonersgroepen – denk aan arbeidsmigranten – af te wijken van de normen. Maar, en daar wil ik op drukken, uiteraard met respect voor garanties van veiligheid en gezondheid. Ik zou het Nederlandse voorbeeld niet willen knippen en plakken naar Vlaanderen. Als u de vriendelijkheid hebt om die integratie goed te keuren, komt die mogelijkheid er voor bijvoorbeeld cohousing, kangoeroewonen en voor tijdelijke huisvesting.

De Vlaamse Wooninspectie is altijd bevoegd om op te treden bij duurzame bewoning, ook als het oorspronkelijk niet de bedoeling was dat er duurzame bewoning zou plaatsvinden maar het in de feiten wel gebeurt.

Mevrouw Van Volcem, er is een omzendbrief die heel duidelijk omschrijft wat een eenkamerwoning is en wat een eengezinswoning is, tenminste wat mijn bevoegdheden betreft, niet wat Ruimtelijke Ordening betreft.

**De voorzitter:** De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Ik dank u voor uw antwoord, minister. We moeten een onderscheid maken tussen Kasterlee en Laakdal. Dat was daarnet misschien nog niet zo duidelijk.

Wat me in beide gevallen stoort, is dat deze situaties niet van vandaag op morgen zijn ontstaan. In de winter is de kans op CO-vergiftiging groter dan in de zomer, dat klopt allemaal. De problemen liggen allang te sluimeren. Ik heb begrip voor de beslissing van de heer Kennes, maar die waslijst aan problemen is niet van vandaag op morgen ontstaan.

De grote vraag is: moet dat in deze periode van het jaar gebeuren? In Kasterlee moest er gekozen worden voor de openbare veiligheid en die van de mensen. In Laakdal draait het misschien niet om uw bevoegdheid, minister, maar om het domein Toerisme dat onder minister Bourgeois valt. Als er mensen uit hun woonst worden gezet drie, vier weken voor Kerstmis, dan is dat wel uw bevoegdheid. Ik verklaar me nader. We kunnen die mensen niet zomaar herplaatsen, daarvoor zijn de wachtlijsten voor een sociale woning te lang. Veel van die mensen kunnen nochtans niets anders betalen. Financiële problemen zijn juist vaak de reden waarom ze permanent op een camping wonen. We zouden hen een oplossing kunnen bieden met een sociale woning, maar die zijn er ook niet!

Minister, neem toch eens contact op met uw collega Bourgeois inzake de bouwovertreedingen en de toeristische uitbating van die campings. Ik ben het ermee eens dat die zaken niet in orde zijn, maar men zet putje winter geen mensen op straat die nergens anders terecht kunnen. Dat vind ik zo schrijnend in Laakdal. Er moet toch nog een klein beetje menselijkheid zijn. Dat stoort me.

Ik hoop dat er op korte termijn een oplossing komt voor die mensen. Ik denk dat heel veel van die mensen duidelijkheid willen, want ze leven tussen kant en wal en weten niet of ze morgen nog een dak boven hun hoofd zullen hebben. Minister, ik hoop dat u daarover in contact treedt met uw collega Bourgeois. Laat die camping toch met rust tot maart, april, en pak het dan ten gronde aan.

**De voorzitter:** Mevrouw Vogels heeft het woord.

**Mevrouw Mieke Vogels:** Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik dank de collega's die zich hebben aangesloten om te onderlijnen dat het hier inderdaad om een reëel probleem gaat.

Minister, het Nederlandse voorbeeld toont dat dat een probleem is dat snel toeneemt. We kunnen niet wachten tot 2014, 2015, tot het in de onderzoekslijn zit van het Vlaamse Steunpunt Wonen, om de problematiek aan te pakken. Er komt een kader via de integratie van de Wooncode en het Kamerdecreet. Dan zult u iets kunnen doen. U wijst ook altijd op handhaving. Dat is volgens mij niet voldoende. Natuurlijk moeten we het Nederlandse voorbeeld niet kopiëren. Vlaanderen is Nederland niet. Nederland brengt de betrokkenen rond de tafel – de interimbureaus, de bedrijven – om samen na te gaan hoe de leefsituatie van die mensen op korte termijn kan worden verbeterd. Ik wil erop aandringen dat ook de Vlaamse Regering en u als minister van Wonen uw verantwoordelijkheid opneemt en meer doet dan een kader scheppen. Ik zou willen dat u daadwerkelijk initiatief neemt om op korte termijn iets te doen aan die preciaire situaties.

Het zou inderdaad interessant zijn zoals mevrouw Heeren voorstelt, om hoorzittingen te organiseren. Dat moeten we aan de voorzitter vragen, niet aan de minister. Maar ik wil dat graag doen. Het parlement kan misschien ook iets ondernemen.

**De voorzitter:** De heer Kennes heeft het woord.

**De heer Ward Kennes:** Ik dank u voor uw antwoord, minister. Het toont aan dat uw diensten goed gewerkt hebben. Ze hebben heel wat vaststellingen gedaan die ook andere diensten die dag hebben kunnen doen.

De gemeente nam een initiatief voor herhuisvesting. We verwachten nog een factuur van de Hoge Rielen omdat het OCMW daar klaarstond om mensen te ontvangen. Niemand is natuurlijk verplicht om op dat aanbod in te gaan.

Natuurlijk ontstaat zo'n situatie niet van de ene dag op de andere. Wie het dossier inkijkt, zal merken dat de gemeente al lange tijd bezig is om de DVZ en het Departement internationaal

Vlaanderen te informeren. Er is een hele correspondentie gevoerd. Er was contact met de milieupolitie. Er zijn ooit werken stilgelegd omdat ze niet vergund waren enzovoort. Als men enkel stapje voor stapje kan werken, raken de diensten een beetje ontmoedigd. Dat is tenminste mijn ervaring. Zelf doen ze iets, maar elders gaat het niet vooruit.

Op een bepaald moment heeft de politie een beslissing genomen en een datum bepaald. Het is maar doordat de politie een gecoördineerde actie ondernomen heeft, dat er nu hopelijk paal en perk kan worden gesteld aan de toestand. Dat is dus niet van de ene dag op de andere. Er is ook contact geweest met de advocaten die ons beschouwen als pesters. We vroegen gewoon om de regels na te leven en kregen te horen dat we de mensen pestten. De gemeente heeft al van alles ondernomen.

**Minister Freya Van den Bossche:** Mevrouw Vogels, als we een kader scheppen, kunnen we dat invullen met maatregelen. We hebben eerst een decretale kapstok nodig. Stel dat deze commissie zich daarover wil buigen en aanbevelingen wil doen, dan zal ik die ter harte nemen, of het nu gaat over kangoeroewonen, cohousing of huisvesting van arbeidsmigranten. Ik sta daar zeker voor open. Zonder kader kan ik niets doen.

Mijnheer Reekmans, ik ken de beweegredenen van minister Bourgeois niet. In principe is er een gedoogbeleid voor mensen die al meer dan dertig jaar op zo'n camping wonen. Ik zal informeren naar de redenen waarom men lijkt af te wijken van dat gedoogbeleid, en dan nog in deze periode van het jaar. Ik zie geen onmiddellijke aanleiding, ik zal het hem vragen.

**De voorzitter:** De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de onduidelijkheid rond de minimumsteun voor PV-installaties vanaf 1 augustus 2012 - 422 (2012-2013)**

**De voorzitter:** Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

**Mevrouw Valerie Taeldeman:** Het nieuwe decreet inzake de ondersteuning van groene stroom en warmte-krachtkoppeling (wkk) leidde ertoe dat vanaf 1 augustus 2012 de minimumwaarde voor groenestroomcertificaten uit zonnepanelen terugviel op 90 euro gedurende tien jaar. Dat maakte dat vanaf die datum de federale minimumsteun van Elia van 150 euro per certificaat interessanter werd. Al snel kondigde federaal staatssecretaris voor Energie Wathélet in de media – ik herinner mij een krantenbericht van 4 augustus 2012 – aan dat de federale steun met terugwerkende kracht vanaf 1 augustus zou worden afgeschaft. Bij mijn weten is dat tot op heden echter niet gebeurd. Het KB spreekt nog steeds van een minimumwaarde van 150 euro voor zonnepanelen.

Intussen werden sinds begin augustus wel nieuwe PV-installaties geplaatst, gekeurd en in dienst genomen. Die worden aangemeld bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), met het verzoek de groenestroomcertificaten conform de Vlaamse en federale regelgeving tegen de minimumsteun van 150 euro aan Elia te verkopen.

Verschillende installateurs melden mij echter dat de VREG de verwerking van die dossiers zou blokkeren, omdat zij op basis van de aankondigingen in de media niet goed weten tegen welke minimumsteun zij de dossiers moeten behandelen. Strikt juridisch gezien zouden ze eigenlijk de minimumsteun van Elia moeten krijgen, want er is nog geen KB met terugwerking. Ik begrijp trouwens dat de Waalse groenestroomcertificaten wel nog steeds door Elia worden opgekocht.

Aan de andere kant valt het ook te begrijpen dat de VREG het aangekondigde koninklijk besluit met terugwerkende kracht wenst af te wachten. Stel dat de certificaten aan Elia voor 150 euro worden verkocht, dan zou door de terugwerkende kracht van een eventueel nieuw

KB die steun immers moeten worden teruggevorderd, wat niet meteen een voorbeeld is van goed en degelijk bestuur. Het is voor de sector belangrijk dat er duidelijkheid en rechtszekerheid komt over de geldende steun.

Minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Hebt u al overleg gepleegd met de VREG? Klopt het dat de VREG deze dossiers blokkeert op basis van aankondigingen in de media? Zo neen, wat is dan de reden van de lange behandelingsduur van de dossiers aangemeld na 1 augustus 2012? Hebt u al overleg gepleegd met uw federale collega? Zo ja, wat zijn de resultaten van dat overleg? Wordt er voor deze dossiers inderdaad nog een KB met terugwerkende kracht verwacht, of zal de minimumsteun van 150 euro gelden? Wat is uw visie omtrent deze problematiek? Wanneer zal er duidelijkheid komen voor deze dossiers?

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Het is zo dat de federale overheid, hoewel ze niet bevoegd is, sinds 2006 in een minimumsteun van 150 euro voorziet voor groenestroomcertificaten voor zonnepanelen. Tot nu toe werd daar nauwelijks gebruik van gemaakt, omdat de Vlaamse steun hoger was. Sinds 1 augustus is onze steun echter gedaald tot 90 euro per certificaat. Omdat mijn collega Wathelet een rush op de federale steun vreesde, heeft hij mijn kabinet op 14 september, tijdens een formeel overleg, meegedeeld dat hij de Elia-steun met terugwerkende kracht vanaf 1 augustus zou afschaffen en dat hij daarover ‘eerstdaags’ – zo zei hij het – een KB zou publiceren.

De VREG heeft dan beslist om aanvragen van nieuwe PV-installaties on hold te zetten totdat het KB werd gepubliceerd, simpelweg om te vermijden dat eigenaars van zonnepanelen eerst steun zouden krijgen, die ze daarna, door dat KB met terugwerkende kracht, meteen zouden moeten terugbetalen. Dat lijkt mij een zeer pragmatische houding, die zeker verdedigbaar is.

Maar ik ben het met u eens dat het nu wel erg lang begint te duren. Na herhaald aandringen van mijn kabinet heeft het kabinet van de staatssecretaris maandag laten weten dat het KB volgende week in het Staatsblad verschijnt. Vanaf dat moment zal de VREG alle aanvragen meteen behandelen.

**De voorzitter:** Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

**Mevrouw Valerie Taeldeman:** Minister, bedankt voor uw antwoord. Het schept ten minste duidelijkheid dat er voldoende week een KB zal worden gepubliceerd. Ik veronderstel dat dat KB ook zal impliceren dat geen enkele PV-installatie die na die datum is geïnstalleerd, nog een beroep kan doen op die 150 euro steun?

**Minister Freya Van den Bossche:** Dat klopt.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■